

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

Voor 't plaatsen van **Advertentien,** schrijf aan de Uitgevers, **Bus, 389, Pretoria.** Familieberichten 6d. per regel. Voor staande advertentien voor lange termijn worden prijzen op aanvraag verstrekt.

Intekenprijs: **7/6 per jaargang** vooruitbetaalbaar. Alle abonnementsgelden te zenden aan **de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**

No. 5. PRETORIA, 15 NOVEMBER 1921. JAARGANG XIII.

JEZUS—SIMON—DE ZONDARES.

"En een der Farizeën bad Hem, dat Hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des Farizeërs huis, zat Hij aan."—Luk. 7 : 36.

Te lezen: Luk. 7 : 36-50.

Te zingen: Ps. 116 : 1; Gez. 84 : 12; 49 : 1; 39 : 7.

In de geschiedenis van de zondares, die in het huis van Simon de voeten van Jezus zalfde, hebben wij woorden van ernstige waarschuwing, maar ook van heerlike bemoediging.

1. Laat ons vooreerst een blik slaan op de gastheer. Simon heeft Jezus zeer onhartelik ontvangen. De eenvoudigste beleefdheden ontbraken zelfs. Warm en stoffig en vermoeid als Hij was, kreeg Jezus geen water om Zijn voeten te wassen. Hij ontving geen kus om Hem te verwelkomen, gelijk de gewoonte was. Daar werd geen olie gebracht om Zijn hoofd te zalven. Het gehele onthaal was koud en ledig en onhartelik. Daar was geen spoor van geestdrift, geen teken van liefde en hoogachting.

Noem nu niet al dadelik deze man een huichelaar! Hij is het niet. Hij is veeleer een treffend beeld van een grote menigte godsdienstige mensen van tegenwoordig—misschien wel van de meeste godsdienstige mensen! Zij getuigen volgaarne een soort van welwillendheid voor de eisen van Jezus Christus, maar zij geven zich niet heel veel moeite voor Jezus Christus. Zij wijden hun aandacht en geestdrift aan hun zaken, aan hun beroepsbezigheden, aan de politiek, aan genot en plezier en wat dies meer zij. 's Zondags wordt dan een vroom uurtje aan de godsdienst gewijd. Verder reikt hun godsdienst niet.

Hoe droevig is het, dat onze gezegende Heiland nu nog bij velen zulk een koele ontvangst en zulk een karig onthaal vindt! Ja, het getal Simons is nog groot—mensen die voor godsdienstig willen door gaan, maar die zich geen moeite voor Jezus Christus willen geven. Hun hart is koel en koud tegenover Hem.

Wanneer de godsdienst een zaak wordt van gewoonte, is hij absoluut waardeloos. Iemand heeft eenmaal gezegd: "Daar is groot gebrek aan zondaars: de mensen zijn over het algemeen te vroom." In dat gezegde schuilt veel waarheid.

Simon was iemand, die met zichzelf tevreden was. Als Farizeër leefde hij streng naar al de voorschriften der wet. Naar het uiterlike te oordelen, viel er niets op hem aan te merken. En toch, hoe vér stond hij van Jezus af! Zijn godsdienst bestond slechts in de betrachting van uiterlike vormen. Zijn vroomheid was niet geboren uit de innerlike behoeften zijner ziel. En daarom had hij geen behoefte aan Jezus als Zaligmaker.

En hierin is hij een tijpe van velen in onze tijd. Daar zijn velen, die voor Christusbelijders willen doorgaan, maar zij gevoelen geen behoefte aan Hem als Zaligmaker. Godsdienst zonder diep schuldgevoel is zonder betekenis—waar geen schuldbesef en schuldbelijdenis, daar geen vergiffenis; en waar geen vergiffenis, daar geen hemel.

De geschiedenis van Simon leert ons deze ontzettende waarheid: iemand kan al heel vroom zijn en toch onbekeerd. Wie gered wil worden, moet tot Jezus komen met een nederig zondaarshart, dat naar vergiffenis verlangt.—Zijt gij al zó tot Jezus gekomen?

2. Laat ons in de tweede plaats letten op de ongenode gast.

Ongetwijfeld had zich een grote schare aan de deur verzameld. Onder hen was een vrouw, die bekend stond als een zondares. Kort tevoren

had Jezus tot de schare gesproken: "Kom herwaarts tot Mij allen, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven." Naar alle waarschijnlikheid was deze vrouw onder de schare en had dit woord gehoord. Zij had behoefte aan rust—zij was een zondares.

De fles kostbaar reukwerk grijpende, ijlt zij door het vertrek, waar de maaltijd gehouden wordt, en valt aan de voeten van Jezus neer. Haar vol gemoed geeft zich in tranen lucht. Wij lezen: "En staande achter Zijn voeten, wenende, begon zij Zijn voeten nat te maken met tranen en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd en kuste Zijn voeten en zalfde ze met de zalf."

Wij kunnen het ons zo voorstellen: onder het gezelschap aan tafel komt een grote stilte. De gastheer, die aan het hoofd van de tafel zit, is verontwaardigd; toornig trekt hij zijn wenkbrauwen samen; zijn ogen schieten vuur als hij op de vrouw ziet en hij mompelt in zichzelf: "Deze, indien Hij een Profeet ware, zou wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt, want zij is een zondares."

Ach, Simon! weet gij dan niet, dat Jezus de Vriend en Zaligmaker van zondaren is en dat juist die ziek zijn de medicijnmeester van node hebben?

In de ogen van Simon is die arme vrouw, die een zondares is, een brutale indringster. Zij hoort niet daar in dat gezelschap, waar Jezus is. Maar Simon vergeet, dat Jezus Christus niet in de wereld gekomen is om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars, tot bekering—m.a.w. Jezus Christus is niet in de wereld gekomen om goede, eigengerechtige, zelftevreden mensen te redden, die niet geloven, dat zij enige redding nodig hebben. Jezus Christus is gekomen om werkelike zondaren, afschuwelike zondaren, vreselike zondaren te zaligen!

Velen zijn als Simon: als een groot zondaar tot Jezus komt, dan beschouwen zij hem als een indringer en willen hem liever buitensluiten.

Neen, die arme zondares is geen indringster. Ik zie in haar *de rechte persoon, op de rechte plaats, de rechte zaak zoekende, op rechte wijze.*

Een zondares aan de voeten van Jezus—dit is het schoonste schouwspel in Gods heelal! Dit is een gezicht, waarover zich zelfs de Engelen in de hemel verheugen!

"*Zij is een zondares*"—dit is het enige getuigenis omtrent haar, dat Jezus nodig heeft. Het enige doel, waarvoor Hij op aarde kwam; het enige werk, dat Hij te verrichten had, was juist het redden van zondaars! Zelfs Zijn naam is JEZUS, omdat Hij Zijn volk van hun zonden zalig maakt. Als een trouwe herder dwaalt Hij over bergen en door woestijnen om het verloren schaap te zoeken. En Goddank! het is nóg van Hem waar: "*Deze ontvangt zondaars.*" Voor mij is dit een der treffendste en aandoenlikste woorden in de ganse Schrift.

Deze vrouw wist, dat zij een zondares was en daarmede wist zij meer dan Simon; ja, daarmede wist zij alles, wat zij nodig had om te weten.

Een zondares aan Zijn voeten—o, zalige toevlucht! Nooit knielde dáár iemand tevergeefs! Nooit werd vandáár ooit iemand ledig weggezonden! *Aan Zijn voeten*—o, veilige schuilplaats! *Dáár* is de melaatse ziel onder het bereik van Zijn genezende aanraking; dáár kan de zondaar al zijn zonden uitstorten; dáár ontvangt hij schuldvergeving, rijk en vrij, rust voor zijn verontruste ziel.

Zij kwam op de rechte wijze. Zij wierp zich neer aan Zijn voeten en verwachtte van Hem al haar heil. Zij klemde zich aan Hem vast *met de wanhoop van haar grote zielenood;* en............ zij vond de ruste, die zij zocht. Neen, Simon moge haar verachten, Jezus veracht haar niet, maar geneest haar zielekrankheid. Hij hergeeft haar de vrede, die haar door de zonde is ontvloden. De band, die haar aan het zondig verleden bond, wordt losgemaakt. Jezus spreekt tot haar: "Uw zonden zijn u vergeven."

O, gezegend, driewerf gezegend woord!

Heeft Jezus dit woord al tot uw ziel kunnen spreken. Nog niet? O, dan hebt gij nog niet als zondaar aan Zijn voeten geknield.

Maar de geschiedenis is nog niet uit. Daar met de snikkende vrouw aan Zijn voeten, terwijl Zijn vriendelike hand op haar gebogen hoofd rust, wordt Jezus haar *Voorspraak en Verdediger.* De stilte wordt verbroken als Jezus opziet en zegt: "Simon, Ik heb u wat te zeggen." En in wat Jezus tot Simon zegt, treedt Hij op als de Voorspraak en Verdediger van die vrouw, die een zondares *was.* "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus...... en Hij is een verzoening voor onze zonden.".

O, gezegend Evangeliewoord!

"Zoals ik ben, ja vuil en snood,

Kom ik tot U, *die zondaars noodt.*"—Amen.

V. D.F.E.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, November 1921.

Waarde Neef Willem!

Van harte hoop ik, dat het u en uwe familie welgaat. Met mij en de mijne is alles wel.

Het schijnt, dat wij een mooie zomer krijgen, altans op Uitkijk heeft het mooi geregend en hoewel toen wat koud, is het nu lekker warm. Nu ik wil het hopen, want de tijden zijn slecht en voor de landman is de toekomst niet al te mooi. Maar zolang er geen werkelike vrede komt en de grote machten in Europa nog altijd met elkaar bakleien, zal het zeker niet beter worden. Hoe langer zo meer kom ik tot de vaste overtuiging, dat alleen God in deze verwarring orde kan scheppen en ons gebed moet dan ook wezen dat de Here God vrede gebiedt.

De Fransen hebben een spreekwoord: Sla, sla altijd. Dat is nu wel geen nieuw woord, want in mijn Bijbel lees ik: Klop en u zal opengedaan worden, wat eigenlik hetzelfde is.

Ik wil in deze brief ook weer eens slaan, nog eens slaan op hetzelfde aambeeld, waarop ik reeds zo dikwijls geslagen heb, in de hoop dat de leden onzer kerk nu eens wakker worden.

Aanleiding daartoe heb ik in een koerantenbericht, waarin gezegd werd, dat de Bisschop van Pretoria een merkwaardige toespraak heeft gehouden, ik meen bij gelegenheid van de Synode van de Engelse kerk.

Gij weet toch, dat het hoofd der Engelse Staatskerk, is de Koning van Engeland, sedert Hendrik VIII, bekend in de geschiedenis als "Verdediger van het geloof en als man van 6 vrouwen, van twee van welke hij zich liet scheiden, twee van welke hij liet onthoofden, één die een natuurlike dood stierf en de laatste die hem overleefde. De titel van "Verdediger des geloofs" kreeg hij van de Paus van Rome, omdat hij een boekje had geschreven tegen de Hervormde Luther, ofschoon hij slechts een paar jaar later de gehoorzaamheid aan de Paus, die hem geen verlof tot scheiding van zijn eerste vrouw wilde geven, opzeide en zich zelf tot hoofd der kerk maakte. Onder de Koning van Engeland staan Aartsbisschoppen en Bisschoppen, die in hun afdeling alle kerkelike zaken behandelen. Aangezien nu de Engelse kerk van Z. Afrika een deel is van die van Engeland, wordt die kerk hier bestuurd door één Aartsbisschop en enige Bisschoppen, waarvan een in Pretoria woont en in de Transvaal werkt.

Nu is onlangs als Bisschop van Pretoria uit Engeland aangekomen een zekere HoogEerwaarde Heer Talbot. Toen deze HoogEerwaarde benoemd was hebben de Engelsen zich zeer verblijd, want de roep was hem vooruitgegaan, dat hij een zeer bekwaam, ijverig man was, door en door een Engelsman. Ik geloof dat nu ook wel, want wat de Engelse koeranten, ingelicht door Reuter, schrijven, is immers altijd waar, nè Neef?

Nu deze zeer bekwame man heeft in zijn toespraak een ding gezegd, wat mij een hoge gedachte geeft van zijn bekwaamheid en zijn doorzicht, ofschoon ik niet overtuigd ben, dat de Engelsen de uitersten, die overtuiging ook hebben. Hij zeide n.l. ongeveer dit, sprekende over het gebrek aan leraars der kerk in Z. Afrika: "W i j m o e t e n l o s w o r d e n v a n E n g e l a n d, e n n i e t a l l e e n v a n d a a r o n z e p r e d i k a n t e n k r ij g e n. Twee dingen moeten hieruit worden geleerd: 1e. dat alle predikanten der Engelse Staatskerk (ik geloof van bijna alle Engelse kerken) in Z. Afrika Engelsen zijn; 2e. dat het geestelik leven in de Engelse kerken van Z. Afrika zeer laag staat, omdat zij nog geen enkel leraar uit Z. Afrika hebben gekregen.

Nu moet gij, Neef, dat niet opnemen, alsof ik dit u schrijf om de Engelsen in Z. Afrika zeer te maken. "Wie in een glas huis woont, moet niet met klippen gooien." Ik schrijf het alleen maar, omdat in die kerk, zowel als in ons eigene, gebrek aan leraars is, alle idealisme onbekend en het materialisme de baas is. Dit betreur ik zeer.

De Bisschop van Pretoria is nu van mening en terecht, dat aan die geestloze toestand een einde kan komen, alleen wanneer de voorgangers uit eigen omgeving worde opgeleid, dus voor de Engelse kerk uit Z. Afrika, alleen Zuidafrikaners. Dat heeft hij recht gezien en dat is mij een bewijs, dat hij is een wijs, een ver-vooruitziend man.

Na deze lange inleiding kom ik tot mijn punt waarover ik wilde schrijven.

De grote verdienste van Luther, de Hervormer der Duitse kerk, is niet alleen, dat hij het Evangelie van Gods genade weer op de voorgrond heeft gebracht in de prediking en in het leven, maar dat hij zijn vaderland vrij gemaakt heeft van vreemde priesters, vreemde godsdienst en vreemde taal. De grote verdienste van de Theologiese School te Stellenbosch is geweest, dat zij haar eigen kerkleden, haar eigen jonge mannen heeft opgevoed tot leraars der kerk en dat daardoor langzamerhand zowel het dwaze, eigengerechtige Methodisme als het onzinnige liberalisme wordt uitgedreven.

De grote verdienste van wijlen Ds. P. Postma de oude is geweest, dat hij terstond bij de afstich-

ting der Gereformeerde kerk, haar eigen mannen tot leraar heeft opgeleid, waardoor het eigenaardig karakter, der oude, stugge, godvrezende voorouders uit Holland afkomstig, is bewaard gebleven.

Nu heeft uw oom ook altijd beweerd, geschreven, bepleit, dat onze kerk, zal zij bloeien, haar eigen zoons moet opleiden tot leraars. Op dat aambeeld heeft Oom geslagen, geslagen, altijd door zal hij slaan, slaan onophoudelik totdat alle leraars Afrikaners uit de Hervormde kerk zijn. Niet omdat andere mannen tot ons overgekomen niet goed zijn; ik meen er zijn zeer voortreffelike onder hen, maar omdat op godsdienstig, geestelik gebied alleen mannen uit eigen kerk en natie de kerk kunnen vooruitbrengen. Merkwaardig is het, dat een heidens volk eerst dan een christelike natie is geworden, wanneer leraars uit hun volk worden opgeleid en onder hen arbeiden. Vraag het maar de zendelingen, die onder de naturellen in Z. Afrika arbeiden.

Wij moeten Hervormde zoons uit Z. Afrika krijgen als leraars der kerk.

Maar, zegt gij, Neef Willem, vanwaar krijgen wij die. Onze kerk is zo klein. Is dat waar?

Zie eens in onze Almanak. Wij hebben onge veer 18,000 lidmaten. Als nu een uit elke duizend predikant werd, of drie uit tweeduizend, dan zouden wij spoedig 18 tot 27 jonge mannen hebben, die meer dan genoeg werk zouden vinden in de kerk. Wij hebben geen grote kerk, dat is waar, doch onze kerk kan toch genoeg mannen opleveren voor het leraarsambt.

Weer een ander zegt: onze jonge mannen zijn nog niet genoeg geleerd. Hoe men dat kan beweren begrijp ik niet. Wij hebben al jaren ook ouders die hun kinders goed laten leren. Aan elke hogere school, aan elke Normaalschool zijn zoons en dochters onzer kerk naar verhouding evenveel als die van de zusterkerken. Dit argument vervalt dus ook.

Weer anderen zeggen: wij zullen leraars te veel krijgen. Wat een bewering. Kunnen er ooit te veel werkers zijn in het Koninkrijk Gods? Heeft niet de Heer gezegd: "Bidt den Heer des oogstes, dat Hij arbeiders uitstootte in den wijngaard, want de velden zijn wit om te oogsten." Is er niet behalve staande leraars, behoefte aan een of twee leraars, die geregeld onze kerkleden in West- en Oost-Afrika kunnen bezoeken? Zijn er niet mannen nodig voor de arbeid onder de verwaarloosden en gezonkenen onzer kerk in de achterbuurten der grote steden, onder de mijnwerkers, spoorwegmensen? Dat beweren houdt ook geen steek.

Nog iemand anders roept: maar dat alles kost geld; vanwaar moet dat komen; de tijden zijn zo zwaar. Dat de tijden zwaar zijn is waar; dat er gebrek aan geld is, is ook waar—en toch, en toch:

er is geld voor kleren,
er is geld voor uitgaan,
er is geld voor dansen,
er is geld voor bioskopen,
er is geld voor races,
er is geld voor wedden,
er is geld voor brandewijn,
er is geld voor de vreemde vrouw,

maar:

er is geen geld voor de kerk,
er is geen geld voor de geestelike arbeid.

Waarde Neef Willem. Onze kerk telt 18,000 lidmaten ongeveer. Ik reken hier af 3,000, die te arm zijn om iets te geven, te arm naar geld, te arm naar de geest. Wij hebben 600 kerkeraden, die bij Nachtmaal vooraan in de kerk zitten, met lange manellen en witte das, maar als zij thuis komen de manel uittrekken en de witte das bergen voor een volgende keer en verder niets doen. Als nu al die Broeders eens in hun afdeling, die ongeveer vijftig lidmaten telt, van elk lid gingen vragen per jaar 2/- of 6d. per drie maanden, dan zouden wij geld genoeg hebben voor de opleiding. Is dat te veel? Wie kan dit niet opbrengen? Martje Viljoen stuurt elke maand 1/- voor Oom Sarel's fonds; Zuster Naudé elk jaar voor hetzelfde fonds 12/- eiergeld en onze diakens en ouderlingen kunnen niets kollekteren.

Wie begrijpt dat? Neef Willem, ik versta dit niet!

Is het nu niet nodig, dat er altijd op die deur van het geldgierige en trage hart wordt geklopt? Willem, help mij kloppen: help mij geld bij mekaar maken! Het geldt hier het welwezen der kerk.

Met hartelike groeten,

Uw Oom,

SAREL.

VAN ALLES EN NOG WAT.

XI

D.F.E.

De zondagschool behoorde eigenlik overbodig te zijn. Indien alle ouders thuis hun plicht deden ten opzichte van de godsdienstige opvoeding hunner kinderen, dan zou het bestaan van de Zondagschool als vanzelf niet nodig wezen. Maar dat is nu allerminst het geval, gevolgelik is de Zondagschool onder de omstandigheden een zeer noodzakelike organisatie, welke alle belangstelling en steun verdient.

De geschiedenis van het ontstaan en de groei van het Zondagschoolwezen is biezonder interessant. Oorspronkelik was de Zondagschool bedoeld uitsluitend voor verwaarloosde kinderen, die alle huiselike opvoeding misten. De stichter van de Zondagschool was een zekere boekdrukker en joernalist te Gloucester (Engeland), Robert Raikes. Hij is in het jaar 1811 overleden. In het jaar 1780 (precies 141 jaren geleden) opende Robert Raikes de eerste Zondagschool voor de verwilderde jeugd, die op straat leefde en kwaad deed. Zijn eerste klas telde 20 leerlingen. Omdat zij anders hoegenaamd geen onderwijs ontvingen, leerde hij hun ook lezen, schrijven en rekenen. Al spoedig breidde zijn aangevangen liefdewerk zich uit. Anderen volgden zijn goed voorbeeld, zodat er bij zijn dood (31 jaren later) reeds honderdduizenden waren in Engeland en Wallis, die Zondagschoolonderwijs ontvingen. Overal en onder alle klassen in de samenleving vond het Zondagschoolwerk bijval. Doordat het onderwijs in de Lagere Scholen allengskens verbeterd werd, trad langzamerhand het maatschaplik onderwijs op de achtergrond en eindelik beperkte zich het onderwijs op de Zondagscholen geheel en al tot de godsdienstige vorming der jeugd. In 1888 sprak de Engelse minister John Bright: "Ik ben van oordeel, dat nog geen poging, ik wil niet zeggen beproefd, maar gelukt is, om de ontzaglike winst te berekenen, die ons volk ontvangen heeft door de Zondagschool en door de trouw, waarmee in haar gewerkt is." Dit oordeel geldt ongetwijfeld van ieder volk, dat Zondagscholen in zijn midden heeft.

De belangrijkheid van de Zondagschool kan moeilik overschat worden. Daar toch wordt de jeugd met de Bijbel bekend gemaakt, tot Christus geleid en voor de kerk bewaard. Terecht verklaart een kerkgeschiedschrijver: "Uit de onderwijsers en leerlingen komen vaak de mannen en vrouwen voort, die later grote diensten bewijzen aan de zaak van het koninkrijk Gods."

Mogen de Zondagscholen in ons midden, vooral van de kant der ouders, meer belangstelling en steun genieten. Wat kunnen de ouders in deze doen? Zij kunnen o.m. hun kinderen geregeld ter Zondagschool zenden en voorts toezien, dat de kinderen zich thuis voorbereiden. Als ouders alleen maar dit reeds wilden doen, zal het al veel helpen om het Zondagschoolwerk aanmerkelik te bevorderen.

Elke zaak heeft twee kanten. Zo ook de Zondagschool. Ik heb tot dusverre gesproken over de lichtzijde. Daar is ook een schaduwzijde en daarover wens ik meer bepaaldelik te spreken, in de hoop, dat er verbetering kome in ons Zondagschoolonderwijs.—1. Niet allen, die op de Zondagschool onderwijs geven, zijn daarvoor geschikt. Goede wil is hier niet alleen voldoende, daar moet zeer beslist bevoegdheid ook zijn, anders wordt de arbeid geschaad. Onze Zondagschoolonderwijzers(-essen) behoren onze beste jongelieden te wezen die wij hebben. En zij behoren bekwaam en ten volle toegerust te zijn tot hun taak. Bekwaamheid zonder goede wil gaat niet, maar goede wil zonder bekwaamheid evenmin. Niet iedereen kan onderwijs geven—dit geldt ook van de Zondagschool. Wie onderwijzer(-es) op een Zondagschool is, moet zoeken zich al meer te bekwamen tot zijn arbeid; verschillende wegen liggen voor hem open om zulks te doen.

2. Het onderwijs, dat er op de Zondagschool gegeven wordt, kenmerkt zich dikwels door een zekere oppervlakkigheid, waardoor aan het doel van de Zondagschool afbreuk word gedaan. De onderwijzer staat onvoorbereid voor zijn klas en heeft misschien thuis de les zelf niet eens overgelezen, laat staan goed overdacht. Nu moet hij op alle mogelike en onmogelike wijzen het halfuur zoeken "vol te krijgen." Met welk gevolg? Hij wekt bij de kinderen hoegenaamd geen belangstelling op en zijn werk is ijdel. Wie zó onderwijs op de Zondagschool geeft, trekke zich maar liever terug. Voorbereiding thuis is voor de onderwijzer meer dan noodzakelik en die voorbereiding thuis moet degelik zijn, anders geeft zij ook al niet veel. Als de onderwijzer voorbereid ter Zondagschool komt, zijn klas zal het al dadelik merken en zijn goed voorbeeld navolgen.

De Zondagschoolonderwijzer, die aan zijn roeping zal beantwoorden en wiens onderwijs doeltreffend zal zijn, behoort eigenlik aan de volgende vereisten te kunnen voldoen.

1. Hij moet, altans tot op zekere hoogte, verstandelik ontwikkeld zijn. De toenemende verme-

nigvuldiging van scholen en de verbeterde onderwijsfaciliteiten maken het noodzakelik, dat de Zondagschoolonderwijzer iemand zal zijn, die zelf niet al te korte tijd op de schoolbanken heeft doorgebracht vooral waar grotere leerlingen in de klas zijn. Deze laatsten stellen eisen, waaraan daar op de Zondagschool voldaan moet worden. Kleine kinderen zingen graag: "Jezus mint mij." Maar de grotere kinderen zijn niet meer tevreden om dat alleen maar te zingen, zij willen weten: hoe, waarom, waartoe, wanneer, waar, enz.

2. Hij moet vooral een grondige en degelike kennis bezitten van de inhoud van de gehele Bijbel. Daartoe is nodig, dat hij de Bijbel opzettelik en met ijver bestuderen zal. Er moet wanneer hij de Bijbelstof behandelt, bij hem geen aarzeling zijn: hij moet "thuis" zijn in Gods Woord.

3. Hij moet de gave bezitten om onderwijs te kunnen geven. Het geeft absoluut niets om de kinderen om de beurt de les te laten voorlezen en hun dan, naar aanleiding daarvan, enkele vraagjes te stellen. Dat is geen onderwijs geven. Zulk werk is geestdodend en werpt geen vrucht af. De kinderen komen niet ter Zondagschool om daar de les voor te lezen en te horen voorlezen (misschien doet een enkel kind dat reeds thuis of doen zijn ouders het voor hem.) Neen, de onderwijzer moet op de Zondagschool in zijn eigen woorden en op levendige manier de les aan de kinderen vertellen —zó moet hij beginnen. "Ja, maar dat kost moeite," roept iemand misschien uit. Precies. Dat kost moeite. Wat niets kost, is niets waard. De Zondagschoolonderwijzer, die zich geen opoffering wil getroosten, moest toch maar liever bedanken. Dat is én voor hem én voor zijn arme klas het beste. De onderwijzer heeft zijn klas hoogstens een halfuur in de week vóór zich. Is het dan niet gebiedend noodzakelik, dat hij zijn taak ernstig opvat, aan zijn eigen voorbereiding alle aandacht schenkt en aan de kinderen geeft het beste in zijn vermogen?......... E r n s t ! wat is er toch in onze dagen gebrek aan ernst. Zelfs het leven wordt beschouwd als een vrolik blijspelletje en men leeft luchthartig daarhenen. Er moet meer ernst in leven en werk zijn, ook bij onze Zondagschoolonderwijzers(-essen.)

4. Hij moet de gave bezitten om met kinderen te kunnen omgaan, m.a.w. hij moet een liefhebber zijn van kinderen. Dan zal hij ook toegang hebben tot hun hart en zijn arbeid zal vrucht dragen. Wie geen vriend van kinderen is, wage zich niet aan dit werk. Dan is het niet alleen wenselik, maar zelf noodzakelik, dat de onderwijzer een speciale studie maakt van elk kind in zijn klas. Hij moet de geaardheid en het karakter der verschillende kinderen kennen. Dan zal hij ook invloed kunnen uitoefenen op ieder kind afzonderlik.

Wat is nu het hoofddoel van de Zondagschool? Is het uitsluitend om het kind Bijbelonderricht te geven? J a e n n e e n. Ja, want de Bijbel alleen vormt het handboek van onderwijs, maar dit onderwijs moet per slot van rekening middel tot een doel zijn en niet het doel op zichzelf vormen. Dit onderwijs moet zó worden gegeven, dat het kind in aanraking komt met de grote Kindervriend. De onderwijzer moet door zijn Bijbels onderwijs het kind henenleiden tot Jezus —niet henendrijven, h e n e n l e i d e n. God geve ons in onze Zondagschoolonderwijzers dergelijke trouwe weiders der lammeren.

Ik heb nog een punt van groot belang overgeslagen, n.l. dit: de Zondagschool moet goed georganiseerd zijn. Doch hierover misschien later Dan nog dit. Laten de Brs. ouderlingen toch toezien, dat er in hun respektieve wijken Zondagscholen gesticht worden. Dit is belangrijk. De kinderen van vandaag zijn de toekomstige leden der kerk. Door de Zondagschool worden zij voor de kerk bewaard en daar voorts tot nuttige leden der kerk opgevoed. Waar er 3 of 4 kinderen op een plaats zijn, kan er gevoegelik een Zondagschooltje gesticht worden. Schrijver dezes was jarenlang op zo 'n Zondagschooltje en heeft daar veel geleerd en veel zegen ontvangen. Men doe vroegtijdig aanzoek om Roosters voor 1922 om teleurstelling te voorkomen.

DE ONRECHTVAARDIGE RENTMEESTER.

In deze gelijkenis leert Jezus Zijn disipelen welke houding zij tegenover het geld hebben aan te nemen en als Hij dit gedaan heeft wordt Hij door de Farizeeën, die hem ook aangehoord hebben, over Zijn woorden beschimpt. En wel zullen zij de gelegenheid tot schimpen gevonden hebben want de gelijkenis is moeilik te verstaan en het moet gemakkelik geweest zijn voor hen die Jezus bestreden er verkeerde uitleggingen aan te geven. Het laat zich daarom verstaan waarom Jezus zich met deze gelijkenis in het biezonder tot Zijne disipelen richt en niet tot de schare want van allen was het toch de disipelen het meeste gegeven om de verborgenheden van het koninkrijk Gods te verstaan. Evenwel ook de Farizeeën hebben goed de algemene strekking van Jezus' woorden begrepen namelik dat het een opwekking was om een verachting te hebben voor de mammon, maar zulke

taal moest aan dezen, die dienaars van mammon waren, als onzinnig in de oren klinken.

Jezus zet hier tegenover elkaar de twee machthebbers over het geld, de afgod Mammon en de Here God, de machthebber over alles en dus ook over geld en goed Zij zijn de bezitters en de mens is de rentmeester. Hij is een rentmeester van de Mammon of hij is een rentmeester van God. Hoe hij dus met zijn goederen handelen zal hangt daarvan af wien hij dient. Dient hij God dan zal hij zijn geld anders besteden dan wanneer hij de Mammon dient. Wat is nu het kenmerkende onderscheid tussen de wil van Mammon en de wil van God inzake het gebruik van het geld? De wil van Mammon is het grootst mogelike egoïsme. Het is verzamelen, ophopen, behouden, nemen en ontnemen. Het is: verrijkt uzelf ondanks anderen en ten koste van anderen: wordt rijk en blijft rijk en zo rijk mogelik. De wil van God is geven, uitdelen, afstaan, helpen. "Geeft een eigelik die van u bidt en keert u niet af van degene die van u lenen wil. Zo iemand hongert zo spijzigt hem, zo iemand dorst zo geef hem te drinken." Voor de dienaar van God is het grootste geluk te kunnen geven.

Uit deze bepaling volgt evenwel nog niet dat de dienaars van Mammon de rijken zijn en de dienaars van God de armen. Vele dienaren van Mammon zijn doodarm, maar in de schrale bezittingen die hen zijn toebedeeld tonen zij toch hoe zij de Mammon eren. Ook hun groot verlangen zou zijn rijk te kunnen wezen en te blijven, maar het is hun niet gegund. En menig dienaar Gods hoewel voortdurend helpende, gevende en lenende heeft aan geen ding gebrek. Wat bepaalt wat men is, een dienaar van Mammon of een dienaar van God wordt niet uitgewezen door de grootheid van onze bezittingen maar wordt uitgewezen door de wijze waarop men met die bezitingen handelt. De bedelaar die van zijn gebedeld stuk brood geen gedeelte wil afstaan aan een andere bedelaar die niets heeft, is een dienaar van Mammon en de rijke vrouwen die Jezus volgden om Hem te dienen met hare goederen, dienden God. Maar over het geheel genomen is de verachter van Mammon geen rijk mens. God geeft hem zijn dageliks brood, maar meestal niet meer.

De twee wijzen van rentmeesterschap staan lijnrecht tegenover elkander. Het is onmogelik beide te volgen, God te dienen en de Mammon te dienen, tegelijkertijd. Het is misschien mogelik vandaag God te dienen en morgen weer de Mammon maar tegelijkertijd beiden dienen gaat niet. En wanneer men nu de een dient en dan de ander, dient men feitelik geen van beiden. Dan is men een baar der zee gelijk die nu herwaarts dan derwaarts gedreven wordt. Zo'n toestand evenwel kan niet duren. Het zal ons verdrieten twee heren te dienen. Al meer en meer zullen wij inzien dat deze twee heren vijandig tegenover elkander staan en wij zullen ten slotte partij kiezen voor de een tegen de ander. Wij zullen de Mammon liefhebben en God haten of wij zullen God aanhangen en de Mammon verachten. Het gebruik van het geld zal het kenmerk zijn waaraan men kennen zal degene die rechtvaardig is en die die onrechtvaardig is. Die het geld gebruikt in naam van de onrechtvaardige Mammon die is onrechtvaardig, maar die het geld gebruik in dienst van de rechtvaardige God die is getrouw. Die onrechtvaardig is in het geld beschouwt het geld als zijn eigendom, is ontrouw aan God aan Wien alles toekomt. Die rechtvaardig is in het geld beschouwt het geld niet als zijn eigendom maar weet dat het eens anders goed is, dat het Gods goed is en dat hij zelf er geen recht op heeft.

Het geld en goed zijn van de minste zaken maar wie in het minste getrouw is die is ook in het grote getrouw. Maar wie in het geld onrechtvaardig is die zal ook in het grote onrechtvaardig zijn. Het geld is hier als een toetsteen voor elk mens. Alvorens hem grotere gaven toe te vertrouwen ontvangt de mens de geringste van alle, geld en goed en zijn gebruik daarvan zal aantonen of hij grotere en rijkere gaven ontvangen zal. Wanneer hij getrouw is in het minste dan zal hij ook te vertrouwen zijn wanneer hem andere gaven worden toegekend, dan zullen hem behalve het onrechtvaardige geld werkelike gaven gegeven worden. Doch wanneer men geld en goed gebruikt op onrechtvaardige wijze zullen ons de ware gaven onthouden worden, alleen het geld dat geen ware gave is zal ons wellicht niet worden ontnomen. Wat hebben wij dus te doen? Allen in meerdere of mindere mate worden wij bezitters van het geld dat in zijn wezen, in zijn kracht en in zijn verdeling iets onrechtvaardigs is. Maar wij hebben deze bezitting te gebruiken tot een rechtvaardig doel, we hebben de onrechtvaardigheid er van te bestrijden waar wij in de gelegenheid zijn, waar wij de macht verkregen hebben over een deel der aardse goederen, daar met die bezitting getrouw te zijn aan God. Maakt uzelven op deze wijze vrienden. Maakt u daar een rechtvaardig gebruik van deze onrechtvaardige gave u Gode tot vriend, Die u ontvangen zal in de eeuwige tabernakelen wanneer de tijdelike tabernakelen voor u gesloten zullen zijn. Die u ontvangen zal in de hemelse heerlik-

heid wanneer gij de wereldse schatten hebt opgeofferd aan de rechtvaardigheid. Die u zal opnemen in rust en rijkdom wanneer gij u door uw rechtvaardigheid hebt gehaat gemaakt in de onrechtvaardige wereld waar de onrechtvaardige Mammon u tot een vijand geworden is en waar men u verjaagt en verstoot.

Deze dingen vergelijkt Jezus met die van een mens die in dienst is van een rijk heer. Ook hier zijn twee partijen die tegenover elkander staan, wier belangen botsen namelik die van de heer en die van zijn schuldenaars.

We hebben hier te doen waarschijnlik met een groot grondbezitter die zijn gronden aan kleine landbouwers verhuurt. Dat zijn huur misschien te hoog is, is te veronderstellen uit het feit dat verscheidene bij hem diep in de schuld geraakt zijn. We moeten deze heer beschouwen als een van die rijken die hun geld gebruiken ten dienste van zichzelf, een man dus die in zijn gebruik van het geld niet getrouw is aan God. Voor hem en tegenover de huurders staat de rentmeester. Jezus noemt deze onrechtvaardig. Hij noemt hem niet onrechtvaardig omdat hij de goederen van zijn heer doorbrengt want dan zou Hij hem ontrouw hebben genoemd. Hij noemt hun ook niet onrechtvaardig omdat hij de pachters bewijzen geeft voor dingen die zij niet hebben betaald want dan zou Jezus het woord bedrieglik hebben gebruikt, en ook zegt Hij daarvan dat de rentmeester voorzichtig gehandeld heeft. Onrechtvaardig is hij die een zeker recht verkeert, of die het recht nalaat. Daar is altijd het breken van iemands rechten. Men noemt een die steelt niet onrechtvaardig, men noemt hem oneerlik en een dief, men noemt een luiaard en verkwister die in dienst zijnde van anderen diens goederen verwaarloost en zijn werkgever nadeel berokkent, niet onrechtvaardig, maar men noemt hem onrechtvaardig die het recht verkracht. De rentmeester is een onrechtvaardige rentmeester omdat hij dienende zijn rijke heer de onrechtvaardigheid dient en daarom blijkt uit dit woord evenals uit andere woorden van de gelijkenis dat Jezus met deze rijken de Mammon voorstelt. De heer van de rentmeester is de Mammon en daarom is deze rentmeester een onrechtvaardige rentmeester. Als dit zo is is de rijke heer degeen die onrecht doet en de pachters zijn degene die onrecht worden aangedaan en de rentmeester helpt zijn rijke heer. Het eigendomsrecht wordt hier verkeerd toegepast. Daar wordt geen rekening gehouden met Gods wil maar alleen met het voordeel van die heer. De rijke heer heeft te veel, de pachters lijden armoede, geraken in de schuld. Maar de rentmeester houdt op een trouw aanhanger van zijn heer te zijn en loopt ten slotte naar de partij der pachters over. Waar hij vroeger de pachters benadeeld heeft ter wille van zijn heer daar benadeelt hij nu zijn heer ter wille van de pachters. Dit doet hij niet omdat hij de onrechtvaardigheid der verhoudingen inziet, hoewel het mogelik is dat hij die heeft ingezien, maar hij doet het in zijn eigen belang, noodgedrongen, om zich vrienden te maken en niet van kommer te vergaan.

Hij is geen mens die zijn kan als de landhuurders want zo werken kan hij niet. Bedelen kan hij ook niet daarvoor heeft hij teveel zelfrespekt. Maar hij kan de rijke heer bestrijden en de armen helpen. Hij kan worden een vriend der armen die hem dan zullen geven wat hij behoeft. Hij heeft daarmede een eigenaardige positie bereikt. Hij is niet gelijk aan een arme die afhankelik van de landverhuurder of van de werkgever in het zweet zijns aanschijns zijn brood verdient. Hij is ook niet gebleven de man die goed heeft ten koste van anderen. Hij is geworden een algemene weldoener, een man waar velen veel aan te danken hebben en door zijn vrienden van het nodige wordt voorzien en tegelijk een man ontzien door hem dien hij bestrijdt. Want als zijn heer bemerkt wat hij gedaan heeft prijst hij hem, want die heer is een voorzichtig man. Met woede en openlike vijandschap is nu niets te winnen, het kwaad is niet te verhelpen en het is beter een houding aan te nemen alsof hij de rentmeester hoog acht. Hij is een kind der wereld en daarom voorzichtig, hij wikt en weegt zijn voordeel en daarnaar richt hij zijn handelingen en het is hem voordeliger de rentmeester te prijzen en geen kwaad van hem te spreken, maar goed. Zijn doen is een beeld van de houding die de wereld gewoonlik aanneemt tegenover hen die de Mammon niet eren. Men prijst hen maar men meent het niet. Zij nemen een heel enige positie in. Zij zijn niet als de arme huurders en dagloners die door Mammon worden onrecht aangedaan en tegelijk door hem worden veracht. Zij staan vijandig tegenover Mammon maar worden door hem openlik geëerd doch heimelik gevreesd en gehaat als gevaarlike tegenstanders. Deze mensen nemen een nobele hoewel moeilike positie in, een positie waartoe Christus zijn disipelen roept.

De moeilikheid van de gelijkenis is hierin gelegen dat er een vergelijking getroffen wordt met een man die toch naar het ons toeschijnt oneerlik handelt. Doch de persoon van de rentmeester wordt ons niet als een voorbeeld voor ogen gehouden.

Hier worden zuiver menselike toestanden gegeven met gewone zondige mensen, een egoïsties en berekenend heer, een oneerlike rentmeester, oneerlike schuldenaars, allen op hun eigen voordeel bedacht. Maar de verhoudingen waarin zij tot elkander staan en dit in 't biezonder voor de rentmeester, geven de verhoudingen weer waarin de mens komt te staan met de Mammon ter ene zij en God ter andere. Deze verhoudingen te tekenen was en is het doel van deze gelijkenis.

N.

EENZAAMHEID.

Joh. 16: 32.

Een oud spreekwoord zegt: "Ubi duo idem dicunt, non est idem", waar twee hetzelfde zeggen, bedoelen zij niet altijd hetzelfde. Zo is het volstrekt niet zeker, dat waar twee zich eenzaam voelen, hun eenzaamheid gelijksoortig is. Ik las een van de diep-gaande, stil-makende preken van F. W. Robertson over "The Loneliness of Christ"1). Daar vindt ge het onderscheid duidelik aangegeven: "There are two kinds of solitude: the first consisting of insulation in space, the other of isolation of the spirit. The first is simply separation bij distance... the other is loneliness of soul."

En treffend wordt dit geïllustreerd in een boekje2) dat ons het verhaal vertelt uit "Harten van Goud" van Ian Maclaren, over dat arme weggelopen meisje, Flora Campbell uit het Schotse hoogland, op een avond in Londen: "Het was een mooie avond, maar ik dacht er maar aldoor over dat er geen levend mens was, wien het iets kon schelen of ik leefde of dat ik dood was en ik dacht ook er over, hoe ik zou kunnen sterven, want er is niets zo hopeloos als geen enkelen vriend te hebben in een grote stad. Ik ben dikwijls alleen op de heide geweest en dan was er geen sterveling te bekennen, mijlen in 't rond, maar ik voelde me nooit eenzaam, o neen, ik had overvloed van goed gezelschap. Ik ging ziten aan de kant van een beek en daar kwam een forel van onder een steen te voorschijn en de koeien kwamen drinken en de uilen krijsten elkaar toe en schapen blaatten, en de bijen vlogen rond en een vlucht wilde eenden boven mijn hoofd. Het is een plekje vol leven, een heide en een veilige plaats ook, want geen van de dieren doet enig kwaad. Neen, alleen kijken de grote hooglandse koeien naar je en dan gaan ze weer naar hun weiland.

1) Sermons, 1e Series, XV.
2) W. Lamers, uit de Psalmen.

Maar het is een akelig ding in Londen te zijn en niemand te hebben om een vriendelijk woord te wisselen en ik keek naar die menigte mensen, die altijd doorliepen en ik zag geen enkel bekend gezicht en als ik in de huizen keek door de verlichte ramen, dan zaten de mensen om de tafel, maar daar was geen plaats voor mij. Miljoenen en miljoenen mensen en geen een, die Flora zei en niemand zou treuren, als ik die nacht stierf."

Innerlike eenzaamheid, onze ziel alleen, dat is eerst recht eenzaamheid!

In een groot ziekenhuis zijn honderden mensen, het is een wereld op zichzelf van bedrijvigheid. En dat alles terwille van de zieken in hun kamers, op de gemeenschappelike zalen, buiten op de waranda's. De zusters komen en gaan, dokters wijden ons hun aandacht, in de bezoekuren komen onze familie en vrienden. En toch en toch, we voelen ons—alleen.

Ondanks de teederste zorg in huis, en de vriendelike liefde der onzen, kan in vele gevallen het gevoel van eenzaamheid ons blijven drukken.

Uiterlik geen eenzaamheid, maar innerlik. Ik denk aan het treffende verhaal over Abraham, wanneer hij zijn zoon moet offeren. Zijn ziel vol smart. Dáar in de verte verheft zich Moria, dáar zal hij heengaan. Daar gaat hij heen alléén. En al zou zijn liefhebbende vrouw en zijn trouwe slaven en een wereld van vriendschap hem vergezeld hebben, hij is en blijft alleen. Hoe komt dat toch? Omdat hij en niet een ander beslissen moet. Omdat hij en niet een ander het offer brengen moet. "Blijft gij hier", zo zegt hij, "ik gà tot daar".

Alleen strijdén wij onze diepste strijd. Alleen dragen wij ons kruis. Anderen kunnen ons naderen, ze kunnen ons heel dicht naderen, maar daar is toch de deur die voor hen gesloten blijft. De tijd is gekomen dat we alleen gelaten worden.

Het is niet zwaar gezond en blijde rond te dwalen over de vlakte met het uitzicht op de golvingen der blauwe bergen in 't verschiet, waar de stilte der eenzaamheid door niets wordt verstoord. Hoevelen zijn er die snakken naar zulk een eenzaamheid. Heerlik om er zo eens helemaal uit te zijn met niets om ons dan het stille loflied van Gods schepping! Maar zwaar drukt de last der eenzaamheid op de ziel die in de ziekenkamer zucht en zich ver af blijft voelen, zelfs van hen die zo dicht nabij hun leed beproeven te komen. Er is een "tot hiertoe en verder niet." En dáar begint de eenzaamheid. Eenzaamheid is eksamen doen met gesloten deur. De vrienden wachten—buiten.

Voor velen brengt eenzaamheid verzoeking mee. We bedoelen nu niet de verzoeking van de

uitwendige eenzaamheid van te zondigen waar immers toch niemand ons kent of op ons let. Maar we hebben het over de eenzaamheid der ziel en in 't bizonder van de zieke.

Het gevaar is niet denkbeeldig dat we onrechtvaardig worden in ons oordelen, mensen en toestanden verkeerd beschouwen. Eenzame zielen komen in de verzoeking achterdochtig te worden. Aan Flora in de Schotse hooglanden dreigt dit gevaar niet, maar wel aan Flora in het grote Londen. Zij komt daar immers in de verzoeking al die mensen, die haar voorbijgaan, van liefdeloosheid en hardheid te beschuldigen. En ze vergeet, dat onder die miljoenen er ook miljoenen moeders zijn die duizend zorgen hebben over haar eigen Flora's. Ze vergeet dat er duizenden meisjes zijn die elkaar niet voorbij lopen, maar elkaar vriendelik groeten en vrolik met elkaar praten zoals vriendinnetjes dit doen.

Maar het is eigenlik toch anders. Neen dit vergeet Flora Campbell niet. Juist omdat zij daaraan altijd weer denkt en vergelijking maakt tussen zich en anderen, tussen wat anderen in Londen hebben en zij niet heeft, wordt zij diep ongelukkig. De eenzaamheid maakt zelfzuchtig, of liever zij brengt aan 't licht dat men zelfzuchtig is. Maar tegelijk is het een soort van zelfzucht, die niets te maken heeft met de zondige soort, het is de zelfzucht die zo echt menselik is, kenmerk van hen die niet kunnen zonder sympathie. Het is de zucht, het verlangen om gedragen te worden, verwarmd, vertroost te worden. Het is de echt-menselike behoefte om zich zelf in de allerzwaarste ogenblikken van het leven, gemeenschapelik te meten met anderen. Het is de eenzaamheid van de Zoon des mensen toen Hij zeide: "Ziet, de ure komt dat ge Mij alleen zult laten," van zijn strijd in Gethsemané toen allen sliepen, ook Petrus, tot wien hij zeide. "Kunt gij dan niet éen uur met Mij waken?"

Straks ontmoeten Jezus en Judas elkaar. Jezus is daar de vlees geworden Overwinning op de eenzaamheid. Zoals Hij in alles Overwinning is.

Judas is degene die de nederlaag leed, bezweek voor de verzoeking der eenzaamheid. Jezus liefde groeide wat haar openbaring betreft en bereikte, aan het kruis haar toppunt. Judas liefde ging nederwaarts: van teleurstelling tot nijd, van nijd tot haat.

Judas, de eenzame, mokkende en wrokkende in de discipelkring, werd mensenschuw en mensenhater: hoe eenzamer hij zich gevoelde, des te erger. Judas is eenzaam onder de vrienden én onder de vijanden van Jezus. Eenzaam als hij Jezus schijnt te volgen, eenzaam als hij met Jezus vijanden gemene zaken maakt. De eenzaamheid zijner ziel brengt hem tot wanhoop.

Als hij tot zijn "vrienden" komt laten ze hem alleen: "Wat hebben wij met u te doen? Gij moogt toezien!" Het einde is dat de eenzaamheid hem doodt.

Dat is wel het verschrikkelikste voorbeeld. Maar er zijn ook andere, om ons te waarschuwen voor de verzoeking om mensen te gaan schuwen en haten, bovenal om ontrouw en ondankbaar te worden jegens de Zoon des mensen.

Ach, als men acht-en-dertig jaren ziek heeft gelegen 1) en, van dag tot dag is teleurgesteld geworden, als dan deze en dan gene vóor gingen en men zelf alleen, alleen achterbleef, o dan is het zo begrijpelik dat de ziel het uitsnikt: "Ik heb geen mens!" Maar dan is het toch ook zo tragies aandoenlik dat dit wordt gezegd terwijl de Mens vlak bij staat. Hij had wel gelijk: "Ik heb geen mens!" Want hij had in zijn onmiddelike nabijheid: Jezus ,de Heiland, méér dan mens!

Méér dan mens! Dat is Hij ook voor u, eenzame op uw legerstede, eenzame met uwe uiterlike gezondheid, maar met uw kwaal van binnen. Zijt gij eenzaam, eenzamer was Hij! Geen mens heeft ooit zo eenzaam geleefd, eenzaam gewerkt, eenzaam gebeden, eenzaam gestreden, eenzaam geleden als de Zoon des mensen.

Door zijn vijanden gehoond, door zijn vrienden niet begrepen, door zijn volk miskend, is Zijn leven en sterven onvergelijkelik eenzaam geweest.

Wordt gij beproefd. Hij is ook beproefd geweest in eenzaamheid en erger dan gij.

Op het ogenblik dat Hij zeide: ik ben alleen, was zijn eenzaamheid absoluut.

Maar in het toppunt Zijner eenzaamheid heeft hij nog iets anders gezegd, hij liet er op volgen— een geweldig nochtans, een zalig nochtans—: "Nochtans ben ik niet alleen, want de Vader is met mij."

De Vader is met mij. Eenzaamheid schreit: "ik ben alleen." Ervaring van Gods nabijheid triomfeert: "Nochtans niet alleen!" En in dat "de Vader is met mij" is verborgen de bron van kracht die de eenzaamheid neerslaat en daarmee de verzoeking der eenzaamheid neerslaat.

Nu heeft eenzaamheid plaats gemaakt voor nabijheid. De verzoeking is geworden tot beproeving. En uit het vuur van de beproeving is het geloof en daarmee de rust en de vrede; de moed om te dulden en te dragen; de durf om ook het ergste

1) Joh. 5: 1 e.v.

te verwachten, heerlik te voorschijn gekomen. De eenzaamheid, eerst de engel gelijk, die met vlammend zwaard u de terugkeer naar het aardse paradijs verhindert, wordt een engel Gods die u de ogen opent voor de Vader, en voor het paradijs van Zijn liefde:

"Hij geeft de moede kracht en vermenigvuldigt de sterkte dien, die gene kracht heeft." Jes. 40: 29.

"Die de Heer verwachten, zullen de kracht vernieuwen." (vs. 31).

"Ik zal u niet begeven en zal u niet verlaten." (Jos. 1: 5).

"Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Want Ik ben de Here uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland." (Jes. 43: 2, 3).

Als alle deuren achter u dichtvallen en gij alleen gelaten wordt, kan en wil Eén met u gaan: Hij die opent en niemand sluit!

En de zegen van Zijn komen zal zijn, dat gij nog iets méér gaat zeggen dan: "ik ben alleen" Dat er op volgt: "Neen, niet meer alleen; de Vader is met mij."

G. E. A.

ENIGE OPMERKINGEN OVER JACOBUS V : 14, 15.

Dikwijls horen leraars en ouderlingen bij huisbezoek, dat leden der gemeente krank waren en dat dan niemand der ambtsdragers hen hebben bezocht. Zij beroepen zich dan vooral op Mattheus 25 : 31 vvgl. en beweren, dat hun geestelike verzorgers hun plicht niet doen.

Wij willen natuurlik volkomen toegeven, dat het bezoeken der kranken geacht wordt te zijn volgens het Woord van Christus een kenmerk van liefde tot Hem en tot de naaste. Wij geloven ook, dat over het algemeen onze leraars, wanneer zij enigszins kunnen en onze ouderlingen hierin niet zeer nalatig zijn.

Vele van die klagende mensen schijnen echter hun Bijbel maar half te lezen, of beter van het gelezene alleen dat te onthouden, wat zij op zichzelf niet behoeven toe te passen.

Laten wij voor een ogenblik nagaan wat Jacobus V : 14 zegt. Daar staat: "Is iemand krank onder U! dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente en dat zij over hem bidden, hem zalvende in den naam des Heren, en het gebed des geloofs zal de zieke behouden en de Here zal hem oprichten en zo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.

Er is onder de Schriftverklaarders enig verschil over de vraag: welke kranken worden hier bedoeld. Sommigen menen in verband met vs. 10 en 11 en 13, dat de Apostel hier denkt aan geestelik kranken en lijdenden en vinden bevestiging hunner woorden in de laatste woorden van vs. 15, en zo hij zonde zal gedaan hebben, het zal hem vergeven worden. Anderen denken hier aan lichamelike kranken, omdat aanbevolen wordt hem met olie te zalven, wat zowel bij de Joden als bij alle Oosterse volken een zeer voornaam geneesmiddel is bij lichaamsziekten. Wij willen hier niet trachten dit verschil op te lossen, ofschoon wij van mening zijn, dat wij in de eerste plaats aan geestelik kranken te denken hebben. Voor ziekten naar het lichaam zouden wij liever de doktoren roepen.

Voor ons doel willen wij liever wijzen op wat Jacobus aanbeveelt: de zieke roepe de ouderlingen tot zich. Men lette wel op: "hij roepe de ouderlingen." De meeste mensen verstaan de ouderlingen en hun redenering is deze: de ouderling, d.i. natuurlik de leraar, die, hoewel niet de oudste in jaren, doch de oudste, de voornaamste in het ambt is.

Wij zouden willen vragen: heeft Jacobus bedoeld de ouderlingen, een voor een, afzonderlik moeten geroepen worden. Wij menen, dat men hier even goed kan verstaan, de ouderlingen als het geheel van de ambtsdragers, dus niet een ouderling of de leraar afzonderlik. Ook hierover schrijven wij niet verder, omdat het niet tot de zaak veel toedoet en o.i. duidelik is, dat niet ieder lid der gemeente tot dit gebed moet worden geroepen, maar alleen degenen, die door de gemeente als opzieners zijn gesteld, dus een zeker ambt bekleden en door gebed en bevestiging tot dit ambt zijn geroepen. Dan is ook duidelik, dat zij moeten geroepen worden om te bidden en dus zo maar niet uit belangstelling, of om te zien hoe de zieke het maakt.

Wat echter boven alles vaststaat is dit: de zieke moet tot zich laten r o e p e n de ouderlingen. Het is niet nodig, dat hij zelf roept. Hij kan dit mogelik ook niet, maar de ouderlingen moeten geroepen worden en wel om te bidden.

Dit laatste vooral is van grote betekenis. Het wijst er op dat de kranke behoefte moet hebben aan voorbede, of dat de familie het nodig voor hem oordeelt. Er zijn leraren en ouderlingen, die bij elke zieke bidden, al is de krankheid ook nog zo gering en al weten ze niet, of de zieke het zelf wel wenst. Wij weten heel goed dat als een ouderling of leraar een zieke vraagt: wil ik voor u bidden,

dat deze altijd zal zeggen: "ja", maar dat is niet noodzakelik, omdat de behoefte er is, maar omdat men niet weigeren kan of wil of durft. Wij menen, dat in zo'n geval een gebed eigenlik tot een dwaasheid wordt.

Jacobus zegt: dat men de ouderlingen tot zich roepe! Wie roept heeft ook behoefte aan voorbidbidding en gevoelt dat hij de voorbede der gemeente nodig heeft. Daarom gebeurt het wel eens in sommige gemeenten, dat de leraar vòor de kerkdienst of in de konsistorie een boodschap krijgt, waarin de voorbede voor een kranke gevraagd wordt. Er wordt hier dan ook uitdrukkelik geleerd, dat de ouderlingen geroepen moeten worden. Dat sluit nu niet uit, dat een goed herder en leraar, als hij van de ene of andere zieke kennis krijgt, daarheen niet moet gaan als hij niet geroepen wordt. De apostel wijst er alleen op, dat roepen nodig is, opdat de ouderling van de kranke zelf wete, dat hij daar nodig is.

Nu worden gewoonlik ouderlingen en leraren niet geroepen, komen dus ook niet om te bidden en dus is het verwijt van kranken: niemand heeft ons van de ouderlingen bezocht, onverdiend en krenkend. Hoe kunnen deze mannen, die dikwijls op grote afstand van de zieke wonen weten, dat er iemand ziek is en dat deze zijn voorbede behoeft. In de regel trekken wij ons dan ook al heel weinig van zulk een verwijt aan. Het niet bezoeken der kranken is meestal gevolg van nalatigheid of onverschilligheid der kranken zelve, of van hunne familie of vrienden. Wij durven gerust zeggen, dat er weinige leraren of ouderlingen in Z. Afrika zijn, die geroepen bij een zieke, niet aan dit verzoek gehoor geven.

Daarom besluiten wij: indien iemand krank is, dan is het zijn plicht de ouderlingen te roepen. Wanneer dit niet geschied, gaan deze vrij uit en is verwijt later hoogst ongepast. Voor het overige weten én leraren én ouderlingen heel goed, wat hun wacht, wanneer zij hierin ontrouw zijn geweest. Zij kennen het oordeel dat in Mattheus 25 : 45, 46 wordt uitgesproken.

VAN BELKUM.

Ds. H. C. M. Fourie is op 29 September te Utrecht cum laude (met lof) gepromoveerd tot Doctor in de Theologie met een proefschrift over de godsdienst van de Mapochers. Hij is midden Oktober op reis gegaan met zijn familie naar Z.-Afrika en kan half November in Erasmus worden verwacht.

KERKDIENSTEN VAN Ds. JAC. VAN BELKUM.

20 November te Heidelberg v.m. 10 uur, 's avonds 7.30 uur. Dienstdoende ouderling Br. I. B. Bierman, diaken Br. C. J. Marais.

27 Nov. in de wijk van Br. G. R. J. Grové.

4 December te Heidelberg v.m. 10 uur, 's avonds 7.30 uur. Dienstdoende ouderling D. J. Strijdom, diaken O. A. Strijdom.

11 December te Heidelberg v.m. 10 uur, 's avonds 7.30 uur. Dienstdoende ouderling J. S. Smit, diaken J. N. van der Westhuyzen.

18 December te Heidelberg v.m. 10 uur, 's avonds 7.30 uur. Dienstdoende ouderling P. I. van Zijl en A. J. Botha, diaken J. Crowther.

24 December Voorbereiding nam. 3 uur.

25 December Nachtmaal v.m. 10 uur, nam. 3 uur, 's avonds 7 uur.

Bij dit Nachtmaal hoopt Ds. A. J. Barger over te komen om de plaatselike leraar te helpen.

Ds. J. J. PRINSLOO.

20 November te Krugersdorp.

27 November Wijk Zwartkop bij Ouderling B. J. Vorster.

GEMEENTE MIDDELBURG (Tvl.).

Predikbeurten van Ds. A. J. Barger.

Zondag 20 Nov. Middelburg (Doopzondag). D.D. Ouderling Br. Nic. J. Muller.

27 Nov. Machadodorp.

4 Dec. Witbank, 10 uur v.m. Middelburg, 7.30 n.m.

11 Dec. Buitendienst in de Afdeling van Br. Ouderling Niklaas J. Muller.

18 Dec. Middelburg (Doopzondag), D.D. Ouderling Br. C. . Viljoen.

25 Dec. Heidelberg.

1 Jan. 1922 Middelburg, 10 uur v.m. en 7.30 n.m.

8 Jan. Waterberg.

14/15 Jan. Middelburg (Avondmaal).

Kerkeraadsvergadering Vrijdags 2 uur n.m.

Bazaar Zaterdags voormiddags.

Deze dient te berichten dat het eerstvolgend Nachtmaal van deze gemeente D.V. is bepaald te Middelburg op Zaterdag en Zondag 14 en 15 Januari a.s., terwijl Dr. S. P. Engelbrecht zal verzocht worden de plaatselike leraar, Ds. A. J. Barger, terzijde te staan gedurende die dagen.

B. J. VON PRITZELWITZ VAN DER HORST,
Scriba.

TE KRUGERSDORP.

20 November Ds. J. J. Prinsloo.
27 November Ouderling J. C. Marneweck.
4 December Ds. J. J. Prinsloo.
11 December Ouderling H. J. van Staden.
18 December Ds. J. J. Prinsloo.
25 December Ouderling D. Möller.
1 Januari Ouderling M. le Roux.
8 Januari Nachtmaal.

KERKVIERING TE POTGIETERSRUST.

Zo de Heer wil en we leven zal het H. Avondmaal hier worden gehouden op Zondag 20 November 1921, met aanneming van nieuwe lidmaten, en bediening van de H. Doop. Aangezien onze geachte konsulent Ds. H. D. van Broekhuizen naar Holland is afgereisd om daar te promoveren tot dokter in de Theologie, zal Prof. Dr. S. P. Engelbrecht tot ons overkomen om de diensten te leiden.

Bij die gelegenheid zal een bazaar worden gehouden op Zaterdagmorgen 19 November 1921 om 9 uur v.m. voor het bouwen van onze kerk hier, waarvan de hoeksteen ook op die dag zal worden gelegd door Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, waaraan weer geschiedenis is verbonden, want in het jaar 1865 was hier ook een hoeksteen gelegd om een Ned. Herv. Kerk te bouwen, maar toen daarop de vreselike moorden hier plaats vonden door de kaffers, waarop de oorlog met Mapela volgde en het later verlaten van dit dorp, vanwege ziekte en ellende onder de Voortrekkers, is daar verder niets van gekomen, dus nu na 56 jaren hopen we dit te kunnen volbrengen.

M. J. POS, Scriba.

PERSOONLIKE ZAKEN.

Ds. L. E. Brandt is volgens een brief, ontvangen 5 November, ongeveer 29 Oktober te Mombassa aangekomen, en heeft vandaar zijn reis naar 't binnenland van Oost-Afrika voortgezet. Z.Eerw. denkt in Januari thuis te zijn.

Ds. H. D. van Broekhuizen is begin Oktober vertrokken naar Holland, doch heeft 20 Oktober nog een lezing gehouden te Stellenbosch.

Ds. S. Vermooten is voor de tweede maal beroepen als predikant te Dullstroom.

Ds. Murray heeft 3 Oktober 1921 zijn ontslag gekregen als leraar van Rustenburg.

Op 31 Oktober is in de pastorie Germiston aan Ds. en mevr. Alers een zoontje geboren. Wij wensen de ouders geluk en hopen, dat het een kind des Heren mag zijn.

Een eigenaardige plechtigheid heeft bij het Nachtmaal op 30 Oktober te Trichardts plaats gevonden. De heer L. Janse van Nieuwenhuyzen was toen 40 jaar onafgebroken koster van die gemeente geweest, ook in de dagen van 1885—1887, wanneer Ds. G. W. Smits een enkele maal als konsulent daar dienst deed. De konsulent Ds. J. van Belkum bracht dit feit in herinnering en sprak na de middagdienst de oude 73-jarige koster enige hartelike woorden van waardering en dankbaarheid toe. De gemeente zong staande Psalm 121 : 5.

Ds. Jac. van Belkum vierde 2 November onder vele blijken van belangstelling zijn 70e verjaardag. Namens mevr. van Belkum dankt hij zijn ambtsbroeders en ook enkele kerkeraden, ook de Algemene Kommissie en alle andere vrienden, o.a. de heer Roorda, voor hun gelukwensen. Persoonlik zegt hij: "Dankt God voor alles."

Verplig voel ik mij om 'n kransie te lê op die graf van oom Hendrik J. Prinsloo, die op 13 Oktober ontslape is. Hij was 'n man getrou aan sij kerk, volk en volksgewoonte. 'n Seun van oom Martinus J. Prinsloo van Wiltfontein, ouderling tijdens die vereniging van die Hervormde en Gereformeerde kerk, aan wie ons soveel te danke het, dat daar nog 'n Hervormde kerk bestaat. Net so trou as sij vader aan die kerk was, so was ook oom Hendrik. Altijd mild waar vir die kerk iets gevra werd. Eergister is die proefskrif van Z.Eerw. Ds. H. C. M. Fourie hier aangekom vir oom Hendrik. 'n Nuwe aandoening het dit opgewek. Die boek is opgedra aan sij vriend H. J. Prinsloo. Slegs agt dae was die boek te laat vir oom Hendrik om te sien. Die volksgewoonte van gasvrijheid het altijd ook die gewoonte geblij van die oorledene. Vir niemand was sij huis te goed nie en waar hij kon help, het hij dit altijd in stilte gedoen. Stil van geaardheid, het hij nooit gejaag agter geld of eer en tog het God hom, as aan 'n slapende, soveel gegee, dat hij altijd ook andere kon help. Dit herinner mij so aan die Bijbelwoord: "Soek eers die Koninkrijk der Hemele en al die andere dinge sal jou toegeworpe worde!"

Sij Vriend,
J. J. PRINSLOO.

NACHTMAAL TE ERASMUS op 8 en 9 Oktober.

Z.Eerw. Ds. A. J. Barger, onze konsulent, nam al de diensten waar. Dr. S. Engelbrecht zou ook hier geweest zijn, maar werd door ziekte verhinderd. De opkomst van de gemeente was zwakker dan wij dachten. Daar was 'n verwachting om meer wagens om de kerk te zien. De toestand is echter zo ellendig, dat wij moeten berusten. Zondag was de kerk goed vol. Indien wij de prediking opgenomen hebben als de Ninevieten dat gedaan hebben, zal het ook met ons zeker beter gaan.

Er werden 15 nieuwe lidmaten aangenomen en 10 kinderen gedoopt. Zondagavond nam de Kerkeraad en Ds. Barger afscheid van elkaar. Hartelike woorden werden namens de Kerkeraad door oudl. N. M. Prinsloo gesproken, waarop Z.Eerw. ook de Kerkeraad bedankte. Zolang Ds. Fourie naar Holland was heeft Ds. Barger deze gemeente bediend. Wij verwachten Dr. Fourie half November terug, daarom zal Ds. Barger waarschijnlik niet weer hier optreden, indien niet spesiaal daartoe uitgenodigd. De derde Zondag in November hebben wij kerk, waar wij dan hopen, dat Dr. H. C. M. Fourie zal preken.

KLERKSDORP.

Avondmaalsviering werd gehouden te Klerksdorp 8 en 9 Oktober.

De opkomst der gemeente was groot, zó zelfs dat de kerk alle mensen niet kon bevatten.

Ds. S. Vermooten was tegenwoordig en leidde alle diensten, behalve Zondagavond, toen hij weder te Potchefstroom moest preken. Ds. Ennis preekte Zondagavond te Klerksdorp. De gemeente luisterde met grote aandacht naar beide leraren, want hun prediking was ernstig. Het is de eerste maal dat Ds. Vermooten voor ons te Klerksdorp preekte en wij hopen hij zal spoedig weder komen.

Er werden 19 jonge mensen bevestigd als leden. Een van de jonge zusters was reeds gehuwd, doch ongedoopt. Onmiddellik na haar bevestiging werd zij gedoopt door Ds. Ennis en de volgende dag Zondag liet zij weder een kindje van haar dopen.

Zaterdagavond werden de volgende broeders gekozen als leden van de Kerkeraad: J. L. Terblanche, P. R. Kock, J. J. v. Rensburg, J. M. v. Rensburg (herkozen) en F. J. C. Steijn gekozen als ouderlingen en als diakenen J. R. Rossouw herkozen en gekozen M. Els, K. N. v. Eeden en Frans Joubert.

Zondagmorgen leidde Ds. Ennis een dienst voor jonge mensen in het hulpgebouw om plaats te maken in de kerk voor grotere mensen. Er werden 4 Nachtmaaltafels bediend.

Zondag n.m. werden 7 kinderen gedoopt en bevestigd als ouderlingen P. R. Kock en F. J. C. Steijn.

De ontvangsten op de jaarlikse waarborglijsten zijn zeer zwak. Alle beloofde gelden zijn niet gestort, doch het werd beloofd te storten voor of bij Januari-Avondmaal. Ook werd besloten a.s. Oktober weer een bazaar te houden.

Volgende Avondmaalsviering de 3de Zondag in Januari 1922.

C. J. V.

NAGMAALSVIERING TE STANDERTON, 8 en 9 Oktober 1921.

Geagte vriende dit is 'n hele tijdjie wat ons laas kerk gehad het, want in die winter is bijna al die mense weg wintersveld toe, en so het ons nou weer nagmaal gehad.

Die opkomst was nie van die beste nie, want die mense het allerlei besware, die een sê, hij het nog nie klaar geplcë nie, die ander kla daar sal nie gras vir sij osse wees nie bij die kerk, 'n ander het nie weer lus om kerk toe tegaan nie, en baie weet nie waarom hulle weg blij nie, tog was daar Sondag môre 'n mooi klompie karre bij die kerk, maar die kerk het nie vol gekom nie.

Ons kan bijne sê dat baie mense kan spijt wees omdat hulle nie bij die kerk was nie, want Saterdag middag met die voorbereidings diens het student Grobler vir ons gepreek. Hij het 'n boeiënde rede gehou oor Markus 8 : 35 Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar zoo wie zijn leven zal verliezen, om Mijnentwil, en om des Evangelies wil, die zal het behouden.

Saterdag aand was geen diens omrede die geringe opkoms, maar daar was wel kerkeraads vergadering, met welke geleentheid daar gepraat is oor die onthulling van die monument ter ere van die vroue in die konsentrasiekamp te Standerton, en ook wat gedoen kan word met die gemeente lede wat hulle kerk verlaat en 'n ander geloof aanhang soas b.v. die adventiste geloof.

Sondag môre diens is deur Ds. J. J. Prinsloo gelei waar hij ons die insettinge duidelik gemaak het deur sij teks uit Genesis 17 : 9 alleen hierdie woorde:—Gij zult Mijn verbond houden.

Sondag middag diens, nadat Ds. J. J. Prinsloo tien kindere die heilige doop toe bedien het, het student Grobler weer gelei, en wel uit 1 Kor. 1 : 18 had hij sij teks: Want het woord des kruises is wel degenen, die verloren gaan, dwaasheid; maar ons, die behouden worden, is het ene kracht

Gods. Dit laat ons juis terug denk aan hulle wat die kerk verlaat om 'n ander geloof te volg.

Die aand was daar geen diens.

Mits hierdie bedank ons Ds. J. J. Prinsloo en student Grobler vir die oorkomst naar Standerton om ons die Evangelie te kom verkondig. Die Here segene ook hulle werk wat hulle nog te doen het.

F. W. C. LABUSCHAGNE, Skriba.

NACHTMAALSVIERING GEMEENTE MIDDELBURG, Tvl.

Deze gemeente vierde het H. Avondmaal op Zaterdag en Zondag, 15 en 16 Oktober j.l. De opkomst was niet zoals gewoonlik en is deze kleine opkomst der gemeente toeteschrijven aan droogte en ziekte. Niettegenstaande was het aantal kerkeraadsleden vrijwel voltallig. Er werden 4 nieuwe lidmaten aan de gemeente toegevoegd, terwijl aan 14 kinderen de H. Doop werd bediend. Zo de Heer wil, hoopt men met het eerst volgende Nachtmaal, op 14 en 15 Januari 1922 Z.W. Eerw. Dr. S. P. Engelbrecht in Middelburg, te krijgen, om de plaatselike leraar, Ds. A. J. Barger, behulpzaam te zijn, als wanneer ook eene betere opkomst van lidmaten kan worden verwacht. De kerkeraadsvergadering zal alsdan op Vrijdags ten 2 uur des namiddags gehouden worden, terwijl men des Zaterdags in de voormiddag een Bazaar denkt te houden tot stijving van de Kerkfondsen.

KERKVIERING TE NIJLSTROOM 1 en 2 Okt. '21

De opkomst was zwak, tengevolge van de droogte. Tien nieuwe leden aangenomen en tien kinderen gedoopt. De prediking was: Voorbereiding. Jozua 24 : 15 de noodzakelikheid van de besliste keuze en de volharding daarin, mogelik alleen in Gods kracht. Avondmaalsdienst 2 Kor. 6 : 10b.: "Als niets hebbende en toch alles bezittende" de voortreffelikheid van de geestelike, hemelse, boven de aardsebezittingen. Dankzegging 4e Catechismus Zondag, over 't al of niet rechtvaardige van Gods eis, de zondaars gesteld en eindelik Zondagavond tot slot Jona 3 : 9 "nog 40 dagen! enz." De prediking was niet dor, maar bezielend; want in alle preken werd met nadruk gewezen op de daad van 't geloof. In de 1e het in 's mensen oog vernederende van 't dienen en toch! —de wereld, Satan en vele afgoden worden gediend en 't loon is bedrog. Hier kwam 't gewenste van de goede keuze, met onbedriegelik loon goed uit. De 2e preek was over 't loon; de laatste 'n ernstige waarschuwing aan allen die op zo grote zaligheid geen acht geven en 't gevaar van uitstel; daar in de dag des oordeels de mannen van Ninevé zullen opstaan als getuigen tegen allen, die zich niet wenden in waar berouw tot God. Zegene de Here, deze prediking. Gelukkig was er voor de kerkeraadsvergadering 'n quorum aanwezig. De voornaamste punten ter behandeling waren; geld en nogeens geld. Geld om de in aanbouw zijnde kerk te betalen. Daarvoor moesten we 'n lening van £2000 aangaan, om voort te kunnen gaan, maar hopen toch, als 't gebouw klaar is, dat er geen of weinig schuld zal over blijven. 't Zal strijd en moeite kosten maar we hopen op God, die de harten neigt als waterbeken en ook t' bouwfonds de nodige gaven zal doen toevloeien. 12e punt is de explotatie van 'n school-kosthuis te Nijlstroom onder kerkelik toezicht, doch daar hierin geen vast besluit werd genomen, hopen we na de e.v. kerkviering in Januarie '22 daarvan verslag te geven.—H.W.

AVONDMAALSVIERING TE RUSTENBURG op 1ste en 2de Oktober 1921.

Die opkoms van die gemeente was biesonder goed. Daar ons leraar Ds. A. Murray besluit het om op versoek van die kerkeraad Saterdag môre die 1ste Oktober 1921 s'n Emeritaat te neem en ons konsulent Ds. H. van Broekhuizen nie hier kon wees nie het Dr. J. H. Greyvenstein in s'nplek hierheen oorgekom. Hij het toe Vrijdag middag met die trein hier aangekom, en het toe dadelik nog die selfde dag 'n uitstappie met 'n motorkar na die Pilandsberge gemaak; maar was die selfde aand weer terug.

Vrijdag middag was aanneme van 33 kinders deur Ds. Murray.

Saterdag môre was kerkeraads vergadering, en bij die geleëntheid het die kerkeraad aan Ds. Murray s'n ontslag gegee.

Saterdag middag was voorbereidings diens, gehou deur Dr. Greyvenstein, S.Eerwaarde praat uit die woorde van een van die Evangeliste waar staat: Wij hebben lief omdat hij ons eerst lief gehad heeft. Na die middag diens werd die name van die doops-kinders opgeskrijwe. in die konsestorie deur die kassier Sarel J. Joubert. Bij die geleëntheid het Ds. Murray 'n telegram ontvang van die kerkeraad van Swartruggens. Waarbij hulle geprotesteer het teen die doop van kinders van lede van die gemeente Swartruggens. Die telegram werd toe gou oorgehandig aan ouderling Jan H. Joubert die toe spoedig na Sarel Joubert gegaan het en hom gesê het om nie 'n naam van 'n kind van Swartruggens opteskrijwe nie.

Saterdag aand ses-uur was toe weer kerke-

raadsvergadering. Daar Ds. Murray weg gaan en het al reeds s'n emeritaat geneem, moes die kerkeraad op nuw organiseer, waarbij ouderling Jan H. Joubert, P.K. Boschhoek gekies werd as voorsitter van die kerkeraad en die kassier Sarel J. Joubert, P.K. Rustenburg as skriba van die kerkeraad en gemeente. As ook werd daar besluit deur die kerkeraad teen die wil van die voorsitter om nie na die telegram van Swartruggens te luister nie en om die kind van 'n sekere Br. Malan—wat hier is van die afdeling Swartruggens—te laat doop.

Agt uur die aand het die gemeente vergadering gehou bij welke geleënheid kerkeraadslede gekies werd en die broeders J. H. Joubert en Sarel J. Joubert deur die gemeente gemagtig is om sekere grond papiere van die gemeente te teken. Ook werd daar baie gepraat oor die agterstallige theologiefondse van die gemeente. Sommige van die gemeente lede wou die skuld daarvan toe geskrijwe het aan die vorige kerkeraadslede.

Sondagmôre was avondmaalsviering bij die geleëntheid het Dr, Greyvenstein gepraat uit die woorde van een van die Evangeliste en hij het ook gesê dat God s'n seun vir ons gegee het en het die gemeente gevra, sou ons dan nog twijfel aan die wijsheid van God want waarom het die God wat ons nie nodig het so 'n grote daad aan ons bewijs. Dit is omdat dit so is, as die Apostel ons toe geroep het "God is Liefde." Hij het verder gesê die mens is halfhartig want waarom word die wereld gesmaad, en dit is omdat daar soveel halfhartigheid is. Hij het ook die gemeente gevra om hulle weg op die Here te wentel.

Vier tafels was gehou.

Sondagmiddag was nabetragting bij die geleënheid het Ds. Murray s'n afskeids woord aan die gemeente gedoen. Vooraf werd eers aan 26 kinders die heilige doop bedien deur Ds. Murray. Daarna het S. Eerwaarde die woord geneem uit een van die Profete waar staat: Wie heeft onse prediking geloofd en aan wien is de arm des Heeren geopenbaard. Ds. Murray het ook gesê dat hij vir 'n aantal van tussen 16 en 17 jare getrag het Gods woord tot die gemeente te bring. Hij het die gemeente gevra of sij die prediking geloof en wens dat Gods woord rijkelik onder hen sal blij Daarna het Dr. Greyvenstein hem uitnaam van 'n aantal Sondagskool kinders enige woorde van geluk en segen op s'n verdere levens jare toe gespreek. Ds. Alheit van die Verenigde kerk alhier —met 'n paar kerkrade—was afgevaardig. Hij het Ds. Murray ook' n mooi geluk toe gewens.

Sondagaand was danksegging bij die geleënheid het Dr. Greyvenstein weer uit die woorde van een van die Evangeliste gepraat, waar staat: dat vele eerste die laatste en vele laatste die eerste sal wees. Hij het verder op die rijkeman en Laserus gewijs, waar die rijkeman aan die deuskant van die graf die eerste en Laserus die laatste was. Aan die anderkant van die graf die rijkeman die laatste en Laserus die eerste was. Hij het ook gesê dat ons tijd 'n klasse-tijd is. Die gevoel van God en sij mede mens. Dat dit nie 'n wonder is dat baie eerste die laatste sal wees nie.

JAN H. JOUBERT.

NACHTMAAL TE MAKWASSIE 8 en 9 Okt. 1921

De opkomst was goed bij dit Nachtmaal, ofschoon het jammer was, dat niet alle leden der gemeente tegenwoordg waren; wel was het kerkgebouw vol maar er waren nog plaatsen over voor hongerende en dorstige zielen.

Wij hadden het voorrecht Ds. J. J. Kuhn van Zwartruggens in ons midden te hebben om Ds. Strijdom te helpen. Zaterdag middag trad Ds. Kuhn voor ons op met de tekst Uwe zonden zullen u vinden, de preek maakte een zeer diepe indruk Daarna bevestigde de Pastor Loci 9 nieuwe lidmaten; Zaterdag avond trad Ds. Kuhn weer op, en preekte over het vijfde gebod, en wees vooral de jonge mensen hoe zij in onze dagen hunne ouders onteren, en dat hunne arme ouders zich hebben opgeofferd voor hun enigste zoon die zij hebben laten studeren, en hoe hij toen hij zover was, dat hij door goed gedrag beursen verdiende hen totaal vergat en zelfs eens toen zijn vader hem bezocht zeide " ikdenk u maakt een grote fout, want ik ken u niet."

Zondag morgen preekte Ds. Kuhn weer en nu uit het Evangelie van Mattheus, over het lijden van Jezus. Hij zeide o.a. ligt op die doek en gij zult daaronder zien het gebroken lichaam van Jezus. Er waren velen die nog nooit aan het Nachtmaal waren en anderen die nu eerst verstonden wat het Nachtmaal betekende.

Zondag middag preekte Ds. Strijdom, die eveneens een diepen indruk maakte, en ons zeide dat er geen regen was, van wege de zonde, want God had tot de profeet gezegd: Bid niet voor dit volk, want Ik zal niet hooren, en de wolken zullen geen regen geven.

Zondag avond preekte Ds. Kuhn weer en wel over Openbaring 7 en noemde die grote Generaals van Christus de eene water en de andere een vuur en vertelt ons wat er al reeds door water en

vuur gedaan is en dat het einde nabij is; Z.Eerw. is verwonderd hoe de mens nog meer zich verhard, als men op alles let.

OU TOM.

NACHTMAAL TE ERMELO.

Er waren op 15 en 16 Oktober bij het Nachtmaal maar min wagens, zodat de Zaterdag middag kerk niet erg bezocht was. Zondag morgen en middag was het veel beter. Men vraagt of de dorpsmensen geen voorbereiding nodig hebben. Zoals gezegd was het kerkgebouw Zondag goed bezet en op een paar na was de gehele dorps-gemeente goed opgekomen. De konsulent Ds. van Belkum leidde al de diensten. Was het zeer droog geweest, in de laatste weken. Zondag middag brak een zwaar weer met veel regen los en ook Maandag namiddag heeft het goed geregend. De kerkgangers gingen dan ook Maandag morgen verheugd naar huis en stelden zich voor hard te ploegen. Voor aardse bezigheid is er tegenwoordig altijd tijd. maar het koningrijk Gods krijgt niet veel tijd.

NACHTMAAL TE TRICHARDTSFONTEIN.

Het Nachtmaal op 29 en 30 Oktober bediend in deze gemeente was in twee opzichten merkwaardig. De eerste was dat het Zaterdag lekker regende en erg koud was; de tweede dat de koster L. J. van Nieuwenhuizen 40 jaar dit ambt heeft waargenomen. Deze broeder is reeds ver over de 70 jaar en vervult zijn werk nog altijd goed. Hij weet precies alles wat hij doen moet en heeft niet elke keer instrukties nodig. Onze konsulent Ds. J. van Belkum heeft in de namiddag dienst hem hartelik gelukgewenst en bedankt voor het werk dat hij heeft gedaan. Zelfs in de jaren 1885 tot 1887, toen er geen leraar voor de Hervormde kerk was, heeft hij, als wijlen Ds. G. W. Smit overkwam als konsulent, dit werk gedaan. Na de komst van Ds. Goddefroy was hij koster onder de bokzeilen—in 1892 tot 1899 in de oude kerk: van 1903 tot 1905 weer onder bokzeilen en later weer in de herbouwde kerk. Moge hij nog sterk blijven, om zijn werk enige jaren voort te zetten. De gemeente zong hem staande toe Psalm 121 : 4. Verder verliep het Nachtmaal als gewoonlik: de opkomst was niet groot.

MEDEDELINGEN VAN DE ADMINISTRATEUR.

Theol. Kweekschool.—In de afgelopen maand zijn de meeste Nachtmalen gevierd. Wij hebben er op gerekend dat nu grote bedragen zouden betaald worden op rekening van de achterstallige schulden. Er is evenwel maar een klein bedrag ingekomen als men in aanmerking neemt dat het totaal der schulden meer dan Drie duizend pond bedraagt. En er is weer niet genoeg geld in kas om te betalen waartoe wij verplicht zijn. Willen de kerkeraden nu niet toezien dat ten minste een gedeelte van de schuld wordt afgedaan? Er zijn enkele gemeenten die reeds lang alles inbetaald hebben; hoekom kunnen de andere dat niet doen?

Hervormer.—In deze maand werd £17 betaald, dus van 1 Juli af net £57; dat is nog geen vierde gedeelte van de verschuldigde intekengelden. Uit Bethal ontving ik 7/6 van een intekenaar, die zijn naam niet opgeeft; ook ontvingen de drukkers te Pretoria uit Devon 18/-, maar wij weten niet van wien. Willen de afzenders mij laten weten wie zij zijn, zodat ik hun rekening kan afschrijven?

Almanak.—Er werden een honderd kaarten uitgezonden voor bestelling op de almanak; daarvan zijn nu 45 antwoorden ontvangen. Willen de anderen zo goed zijn hun bestelling zo spoedig mogelik te sturen?

Wetten en Notulen.—Deze worden franko per post toegezonden tegen betaling van 2/- per stuk.

Preekbundel.—De prijs is 7/6 per stuk, te orderen van de Administrateur, Bus 444, Johannesburg.

Lesboekje over de Bijbelse Geschiedenis voor Eerstbeginnende door Dr. A. van der Flier. 1ste stukje: Het Oude Testament; 2de stukje: Het Nieuwe Tesament. Deze lesboekjes zijn nu bij de Adminisrateur (Bus 444, Johannesburg) verkrijgbaar tegen 9 pennies per stuk of 8 shillings voor 12 stuks.

Vormen (Doop-, Aanneem- en Huwelik certifikaten) kunnen van de Administrateur georderd worden voor 6/- de 100 stuks of 3/- voor 50 en 1/6 voor 25 stuks.

KORT BEGRIP

der

Christelike Religie voor hen, die zich willen begeven tot des Heeren Avondmaal.

(Vervolg.)

31. **Vraag:** Waarom wordt hij Christus, dat is Gezalfde, genoemd?

Antwoord: Omdat Hij met den Heiligen Geest is gezalfd, en van God den Vader verordend, tot onzen grooten Profeet, tot onzen eenigen Hoogepriester, en tot onzen eeuwigen Koning.

Hnd. 3 : 22 (als Profeet) Want Mozes heeft tot de vaderen gezegd: De Heer, uw God, zal u een Profeet verwekken uit uwe broederen, gelijk mij: dien zult gij hooren in alles, wat Hij tot u spreken zal.

Psalm 110 : 4 (als Hoogepriester) De Heer heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

Lnk. 1 : 32 en 33 (als Koning) God, de Heere zal Hem de troon van zijn vader David geven, en Hij zal over het huis van Jacob Koning zijn in der eenwigheid.

Verklaring: Christus is een Grieks woord en betekent hetzelfde als Messias, namelik "Gezalfde." Messias is een woord uit de Hebreeuwse of Joodse taal.

"Christus is de ambtsnaam van onzen Heiland, zoals "Jezus" Zijn eigennaam is.

De Heer Jezus is dus de "Gezalfde," die aan God gewijd is. Het zalven was een oud gebruik en geschiedde met olie, om daarmede koningen, priesters en profeten aan God te wijden. Voorbeelden hiervan hebben wij bij Saul (1 Sam. 10 : 1) David (1 Sam. 16 : 13) en Salomo (1 Kon. 1 : 39) bij Aäron (Lev. 8 : 12) en bij Eliza (1 Kon. 19:16).

Jezus is gezalfd met den Heilige Geest. Johannes de Dooper getuigde:—Ik heb den Geest zien nederdalen uit den hemel gelijk een duif en bleef op Hem (Joh. 1 : 32).

Christus zelf zegt:—De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd (Luk. 4 : 18)

"Gezalfden des Heeren" is in het oude Testament de vaststaande uitdrukking voor den koning van Israël (1 Sam. 24 : 7). Daarom werd ook de Messias verwacht als een Koning. Naast het ambt van Koning heeft de Christus nog twee andere ambten gehad. Zo is Hij door God gegeven tot onze Profeet, tot onze Hogepriester en tot Koning.

Christus is de "grote Profeet," omdat Hij ons de verborgen raad en wil van God volkomen heeft geopenbaard. Het woord van Christus staat voor de gelovige boven alles. De kerk heeft terecht allen veroordeeld, die zeide een hogere openbaring dan Christus te hebben.

Christus is voorts de "eenige Hoogepriester" van wien de hogepriester uit het oude Verbond een voorbeeld was. De hogepriester moet elk jaar op de grote Verzoendag het offer brengen voor de zonde van het gehele volk. Met het bloed van het offer ging hij dan in het Heilige der Heilige van de Tempel en sprenkelde het bloed op het verzoendeksel van de Ark des Verbonds. (Lev. 16). Christus is de Hogepriester van het Nieuwe Verbond. Het offer dat Hij bracht was Hijzelf.—Christus heeft zichzelven voor ons overgegeven tot een offerande en een slachtoffer Gode tot een welriekende reuk (Efz. 5 : 2).

Het offer van het oude Verbond moet ieder jaar herhaald worden. Christus is eenmaal geofferd om vele zonden weg te nemen (Hebr.9 : 28).

De Heer Jezus wordt genoemd. Priester naar de ordening van Melchizedek (Hebr. 5 : 6) dus niet naar de ordening van Aäron. De Heer Jezus was ons geen priester geworden door geboorte uit de stam van Levi en uit het geslacht van Aäron, zoals de instelling was bij het Joodse volk, maar door de biezondere aanstelling en roeping van God, evenals Melchizedek een priester van God was door een bijzondere ordening.

Christus is eindelik de "eeuwige Koning." Hij is door de Vader als Koning aangesteld. Daarom getuigt Hij:—Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde (Matth. 28 : 18). Als Pilatus de Heer vraagt:—Zijt Gij dan een koning antwoordt Jezus bevestigend:—Gij zegt dat Ik een koning ben. (Joh. 18 : 37). De Heer Jezus vervult de profetie aan David gegeven:—Uw huis zal bestendig zijn en uw koninkrijk tot in eeuwigheid. Daar is Hij de "eeuwige Koning."

Aardse koningen regeren door geweld, maar Christus regeert als koning door Zijn Woord en Geest. Daaruit volgt dat men niet door dwang of geweld iemand tot Christus mag bekeren. Christus wil geen dwang.—Jezus zeide tot de twaalven: Wilt gijlieden ook niet weggaan? (Joh. 6 : 67). De Heer wil in vrijwillige overgave gehoorzaamd worden.—Niet door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden, zegt de Heer der heirscharen (Zach. 4 : 6).

Vatten wij nu samen wat Christus volgens Zijn drievoudig ambt voor ons wil zijn.

Als Profeet wijst Hij ons de weg der zaligheid.

Als Hogepriester draagt Hij onze zonde door Zijn verzoenend lijden en sterven.

Als Koning regeert Hij over ons en leert ons onze wil in gehoorzaamheid voor Hem te buigen.

32. **Vraag:** Wat heeft den Jezus Christus gedaan om ons zalig te maken?

Antwoord: Hij heeft voor ons geleden, is gekruisigd en gestorven, is begraven en nedergedaald ter helle, dat is: Hij heeft de helsche pijn geleden en is alzoo Zijne Vader gehoorzaam geworden, opdat Hij ons van de tijdelijke en eeuwige straffen der zonde verlossen zou.

Jesaja 53 : 5. Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt was op Hem, en door Zijne striemen is ons genezing geworden.

Matth. 27 : 46. En omtrent de negende ure riep Jezus met een groote stem, zeggende: Eli, Eli, Lama Sabachtáni, dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten.

Gal. 3 : 13. Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt.

Verklaring: Het verlossings werk van Christus bestond in Zijn lijden en sterven. Zijn gehele leven was een lijdensweg. Reeds dadelijk bij de geboorte in de stal te Bethlehem wordt dit duidlik, waarop volgt de vlucht naar Egypte. Dan komen in Zijn later leven de verzoeking van de duivel, de haat Zijner vijanden, de veranderlikheid van het volk, de ontrouw van Zijne discipelen. Voornamelik aan het eind van Zijn leven is het lijden van de Heer Jezus groot bij Zijn strijd in Gethsemane, waar Zijn zweet tot druppelen bloeds werd, bij het verraad door Judas, het verlochenen van Petrus, de geseling en doornekroon en eindelik door de smartelike dood aan het kruis van Golgotha.

Als de Heer dan Zijn werk hier op aarde volbracht heeft, sterft Hij en wordt begraven. Hij is geheel in de dood ingegaan. Ja, Hij is in waarheid nedergedaald ter helle.

Ons schoon Avondsmaal formulier beschrijft zo duidelik de zielesmarte van de Heiland, waar wij lezen:—"Hij heeft zich vernederd tot in de aller diepste versmaadheid en angst der hel met lichaam en ziel aan het hout des kruises, toen Hij riep met luide stem: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Opdat wij tot God zouden genomen worden en nimmer van Hem verlaten worden."

33. **Vraag:** In welke natuur heeft Hij dit geleden?

Antwoord: Alleen in Zijn menschelike natuur, dat is: Zijn ziel en lichaam.

Matth. 26 : 38. Toen zeide Jezus tot hen: Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe.

1 Petr. 2 : 24. Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout.

Verklaring: Bij de vragen 26 tot 28 hebben wij gezien, wat wij moeten verstaan onder de menselike en goddelike natuur van de Heiland. In Zijn menselike natuur heeft Christus geleden. Het is daarom een werkelik lijden en sterven geweest, zoals wij dat ook aan onze ziel en lichaam zouden gevoeld hebben.

Christus zelf heeft aan Zijn lijden en sterven grote waarde toegekend. Telkens sprak Hij er met Zijne discipelen over. Zijn lijden was een zoenoffer!

Onder het oude Verbond werd het zoenoffer gebracht om de zonde weg te nemen. De kracht van het offer zat in het bloed.—Daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, want het is het bloed, dat voor de ziel verzoening zal doen (Lev. 17 : 11).

Het bloed is het leven van het offerdier. Het onschuldige leven wordt dus gebruikt om het schuldige leven te bedekken.

De Heer Jezus is nu het van God gegeven offer. Het altaar is hier het kruis.—Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout (1 Petr. 2 : 24).

In verband met het bovenstaande kunnen wij nu ook begrijpen waarom de Heer Jezus bij de instelling van het H. Avondmaal zulk een nadruk legt op het vergieten van Zijn bloed.—Dit is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonde (Matth. 26 : 28).

34. **Vraag:** Wat heeft dan Zijne Godheid hiertoe gedaan?

Antwoordt: Zijne godheid heeft door hare kracht die aangenomen mensheid alzo gesterkt, dat zij den last des toorns van God tegen de zonde heeft kunnen verdragen en ons daarvan verlossen.

Ps. 130 : 3. Zoo Gij Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?

1 Joh. 1 : 17. En het bloed van Jezus Christus Gods Zoon, reinigt ons van alle zonde.

Verklaring: De Goddelike natuur van de Heer Jezus kon niet lijden, noch sterven, maar deze natuur was noodzakelik om de menselike natuur van de Heer te sterken tot al dat lijden. Zonder deze Goddelike natuur zou de Heiland nooit de last van de toorn van God, die op de mensheid rust, hebben kunnen dragen.—Ja, Hij heeft de toorn van God (onder welke wij eeuwig hadden moeten ver-

zinken) van het begin Zijner menswording tot het einde Zijns levens, op de aarde voor ons gedragen, en alle gehoorzaamheid der Goddelike wet en geregtigheid voor ons vervuld heeft, voornamelik toen Hem de last van onze zonde en van de toorn van God het bloedige zweet in de hof uitgedrukt heeft, waar Hij gebonden werd, opdat Hij ons zou ontbinden, daarna ontelbare smaadheden geleden heeft, opdat wij nimmer te schande zouden worden, onschuldig ter dood veroordeeld is, opdat wij voor het gericht van God zouden vrij gesproken worden, ja, Zijn gezegend lichaam aan het kruis heeft laten nagelen, opdat Hij het handschrift onzer zonde daaraan zou hechten en heeft alzo de vervloeking van ons op zich geladen, opdat Hij ons met Zijne zegeningen vervullen zou. (Avondmaal formulier.)

35. **Vraag:** Is Christus dan in den dood gebleven?

Antwoord: Neen Hij, maar Hij is ten derden dage opgestaan van de dooden tot onze gerechtigheid Rom. 4 : 25).

Luk. 24 : 34. De Heer is waarlijk opgestaan.

Rom. 4 : 25. Welke overgeleverd is om onze zonde en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.

Verklaring: De opstanding van de Heer Jezus uit het graf is een wonder in onze ogen en zal dat blijven, want zolang wijzelf niet ondervonden hebben wat sterven is, zullen wij ook niet de mogelikheid der opstanding verstaan.

De Heer Jezus heeft meermalen Zijn opstanding voorspeld.—Ziet, wij gaan op naar Jerusalem en de Zoon des menschen zal den overpriesteren en schrift geleerden overgeleverd worden en zij zullen Hem ter dood veroordeelen en zij zullen Hem den Heidenen overleveren om Hem te bespotten en te geeselen en te kruisigen en ten derden dage zal Hij weder opstaan (Matth. 20 : 18 en 19).

Door die opstanding is de gekruiste Heiland gerechtvaardigd van het vonnis dat Zijn sterven over Hem bracht. En zo zijn wij met Hem gerechtvaardigd, indien wij door het geloof met Hem verbonden zijn als de Zijnen.—Indien Christus niet is opgewekt, zoo is uw geloof tevergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonde (1 Cor. 15 : 17).

Wij mogen niet vergeten, dat de Christelike gemeente ontstaan is door de prediking der opstanding van Christus. Deze Jezus heeft God opgewekt! (Hand. 2 : 32). Daarop komt het aan in de Pinkster prediking van Petrus. De opstanding van Christus is de hoeksteen van het geloof der eerste gemeente geweest. Het geloof in de opstanding van Jezus Christus alleen maakt niet zalig, maar wel het geloof in de opgestanen Heiland, die gezegd heeft:—Ik ben de Opstanding en het Leven, die in Mij gelooft zal leven al ware hij ook gestorven (Joh. 11 : 25).

36. **Vraag:** Waar is Christus nu naar Zijne menschheid?

Antwoord: Hij is opgevaren ten hemel, en zit ter rechterhand van God den Vader dat is: verheven in de hoogste heerlijkheid boven alle schepselen. Efeze 1 : 20 en 21.

Hand. 1 : 9. En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hunne oogen.

Mark. 16 : 19. De Heer dan, nadat Hij tot hen gesproken had, is opgenomen in den hemel en is gezeten aan de rechterhand van God.

Verklaring: De hemelvaart van de Heer Jezus had plaats 40 dagen na de opstanding uit het graf. Het gebeurde op de Olijfberg, nabij de plaatsen van Zijn lijden, nabij Gethsemane, Golgotha en Jeruzalem, zichtbaar voor de ogen Zijner discipelen.

Zijn heengaan van deze aarde had de Heer Jezus ook aan Zijn discipelen voorzegd:—Ik zeg u de waarheid, het is u nut dat ik wegga, want indien ik niet heenga, zoo zal de Trooster tot u niet komen, maar indien ik heenga, zoo zal ik Hem tot u zenden en die gekomen zijnde zal de wereld overtuigen (Joh. 16 : 7).

Door Zijn aardse lichaam kon de Heer Jezus maar op één plaats tegelijk zijn. Deze beperking valt nu weg, want de Trooster (n.l. de Heilige Geest) zal nu komen. Door de arbeid van de H. Geest kan het Godsrijk zich nu over de gehele aarde uitstrekken.

Het doel van de Hemelvaart was het zitten ter rechterhand van God de Vader. Van oude tijden af is het zitten aan de rechterhand een eerbewijs geweest.

Als Bathseba tot de koning Salomo komt, dan lezen wij:—En de koning stond op haar te gemoet en boog zich voor haar, daarna zat hij op zijnen troon en deed een stoel voor de moeder des konings zetten en zij zat aan zijn rechterhand (1 Kon. 2 : 19). Hiermede gaf de koning het hoogste eerbewijs aan zijn moeder.

Ook nu nog laat men iemand die men eren wil, aan zijn rechterhand gaan of zitten.

Van dit zitten ter rechterhand Gods is reeds geprofiteerd door David.—De Heere heeft tot mijnen Heer gesproken: Zit aan Mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten (Ps. 110 : 1).

De hemelvaart was de troonsbestijging. Het zitten ter rechterhand Gods betekent Zijn regering. Daarin verkrijgt Christus de hoogste eer, de hoogste macht en de hoogste taak.

(wordt vervolgd.) A.J.B.

ZONDAGSKOOL.

4 Des. 1921.

JACOBS TERUGREIS.

Leer: Gen. 32 : 12. Ps. 118 : 13. Lees Gen. 32.

Jacob is nou op pad terug na sij land, twintig jaar lang het hij bij Laban geblij. Baje het hij seker in die tijd na Izak en Rebekka verlang. Nou keer hij eindelik daarheen terug een groot en rijk man.

Die eerste gevaar, waar hij vir gevrees het is virbij. Die ontmoeting met Laban het goed afgeloop. Die Here het Jacob beskerm, sodat Laban hom geen kwaad kon doen.

Maar nou is daar nog een ander gevaar, Ezau leef nog, en Ezau was die man wat eenmaal gezweer het: "as die daë van die rouw vir mij vader virbij is dan sal ik Jacob doodmaak."

Hij weet nie, wat Ezau sal doen. Gestel dat Ezau kom om wraak op hom uit te oefen! Jacob is nou in nood.

Maar die Here, die weet wat in die hart van Jacob omgaat, kom om hom te bemoedig. Een heirleger engelen ontmoet Jacob. Wat moes dit vir Jacob een heerlike ontmoeting gewees het. Hier ervaar hij weer dat God "een vader is, die zijn noden ziet, een vader die hom nie vergeet."

Nou het Jacob seker terug gedenk an Bethel. Daar waar die Here hom in die droom verskijn het —waar die engelen bij die leer op en af geklim het. Tot sover het die Here seker sij woord waar gemaak, het God sij belofte gehou.

En nou weer engelen. Nou kan Jacob tog absoluut seker wees dat God hom sal beskerm.

Hij stuur van sij dienstknechten na Ezau om te sien of hij genade mag vind in die oë van Ezau. Maar die boodskap kom terug: "Ezau kom self en hij het 400 man bij hom."

So lijk dit nou vir Jacob as of Ezau werkelik sij wraak op hom sal neem.

Dat Jacob bang word kan ons verstaan. In sij angst neem hij sij toevlug nou tot sij God. Hij weet dat Ezau niks an hom sal kan doen, as die Here dit nie toelaat.

Hij bid—Here u het gesê dat ik terug moet gaan na mij land—ruk mij dan nou ook uit die hand van Ezau. Een kind van God bid nie alleen nie maar hij werk ok. En dit doen Jacob. As hij klaar gebid het, dan maak hij 'n groot geskenk op en stuur dit na Ezau. Misskien sou Ezau daardeur versoen word.

Dan laat hij alles wat hij het deur die beek gaan, maar zelf blij hij achter. Hij wil 'n antwoord op sij gebed hê: hij wil die sekerheid dat God sal help. En in die nag worstel daar 'n man Gods met hom. Van God wil hij een zegen hê. Hij hou an bid, en sê hij sal nie ophou totdat hij geseën is.

En Jacob wen. As die dag breek dan kan hij teruggaan, met die versekering dat Ezau hom nie kwaad sal doen.

Maar Jacob kom nie sonder wonde uit die strijd. Hij loop kreupel. Die zenuw an sij heup is aangeraak en daardeur verlam. Ok sij naam is verander. Hij sal nie meer die naam Jacob d.i bedrieger dra, maar Israël d.i. vors Gods, omdat hij hom vorstelik gedra het met God en mens.

So kan ons leer, dat die sonde van 'n mens hom altijd achtervolg. Wat Jacob 20 jaar terug gedoen het, maak hom nou nog bang. Gelukkig dat Jacob een God ken die vergeef, en die zijn gunsteling beskerm in gevaar. Mag ons die God van Jacob ook ken.

11 Des. 1921.

Leer: Gen. 33 : 4. Ps. 118 : 14. Lees: Gen. 33.

Met een mooie naam maar met een lelike gebrek het Jacob uit die worsteling gekom. Nou gaan hij ok nie stil lê en verwag dat God alles vir hom sal doen. As hij Ezau ziet ankom, dan verdeel hij zijn kinders in aparte klompe. Vooran die diensmaagde met hulle kinders, dan Lea met hare en achteraan Rachel met Jozef. Hij zelf gaan dan bij hulle virbij Ezau tegemoet en buig sewemal ter aarde.

Was dit misskien Ezau se plan gewees om wraak uit te oefen, dan het hij van plan verander. Want hij val om Jacob se nek kus hom, en dan ween hulle.

So het die Here die hart van Ezau bewerk. Dit was 'n heerlike ontmoeting vir Jacob. So het God vir sij dienskneg gesorg.

En as Ezau die vroue en kinders sien, en vra wie z'ne dit is, dan kome hulle vorentoe en buig hulle voor Ezau neer.

"En vir wie," so vraag Ezau "is die grote heir die ik ontmoet het." Maar as Jacob hom sê dat dit as 'n present vir hom was bedoel, dan wijs Ezau dit af met die woorde: "Ik het baja, hou maar wat jij het." Maar Jacob hou an, en sê: "neem dit tog, want ik het alles." Daar is baje mense wat met Ezau kan sê: "ik heb veel," maar is daar nou ok so baja wat kan sê: "ik het alles?" Jacob kon dit sê, want bô die wereldse rijkdom het hij ook nog God gehad.

En nou as Ezau, voorstel om saam met Jacob te trek dan vra Jacob om verskoning, daar sij kinders en klein vee nie so vinig sal kan gaan. Hij sal maar stadig achteraan kom.

So trek Jacob na Sukkoth, waar hij 'n huis vir hom bouw, en krale vir sij vee. Maar Jacob vergeet ok nie om 'n dankoffer vir die verlossing an die Here te breng. Hij bouw daar een altaar en noem dit: "Die God van Israël is God."

Dit is 'n mooie geskiedenis om te behandel vir Dingaansfeest. Toen op 16 Des. 1838 die klein klompie boere ten strijde getrek het teen Dingaan, was daar ok vrees bij hulle. Wat kon hulle klein klompie teen die duizende Zoeloes? Maar as Dingaan net soos Ezau kon sê "ik het baja," die Boere kon sê: "ons het alles." Die Here was met hulle. Hij sou beskerm en verlos.

En as die Here die verlossing gegê het dan was dit die oorzaak dat ok die voortrekkers een altaar oprig. Die dag daar stel waarop die nageslag in dankbare herinnering aan die verlossing, God sal prijs. Laat ons die dag hou waarvoor hij ingestel is, n.l. vir een Sabbatdag, een dag van godsdienst, 'n dag waarop gedank sal word die wonder werke Gods.

18 Des. 1921.

Leer: Luk. 1 : 48. Lofzang van Maria vers 1.

Lees: Luk. 37.

Die geskiedenis van Jozef is die geskiedenis van God met Jozef. Jozef was die liefling van sij vader, omdat hij 'n seun was van Rachel nie alleen maar ok omdat hij die seun was van sij ouderdom. Hij was 'n gehoorsame seun, en as die ander kinners van Jacob dinge doen teen die orders van hulle pa, of lelike dinge, dan het Jozef dit aan Jacob gaan vertel. Dit was nie verklikkerij, net om sij broers in moeilikheid bij Jacob te bring nie, nee, dit het Jozef seer gemaak as sij broers lelike dinge doen.

Omdat Jacob Josef so lief gehad het, het hij vir hom een veelvervige rok gemaak. Sij broers kon hom nie al te goed verdra omdat hij al hulle verkeerde dinge an hulle pa vertel het nie, maar nou dat Jacob Josef ok nog voortrek, nou haat hulle hom.

Dan kom daar nog bij dat Josef een paar drome gedroom die hij an hulle vertel.

Hij droom dat toen hulle op die land was, om koring op te bind in gerwe, die gerwe van sij broers kom en bui voor sij gerf. Daarover het sij broers hom nog meer gehaat. Hij droom later nog 'n ander droom. Die son, die maan en elf sterre het gekom en hulle voor hom neer gebuig. Toen hij die droom an Jacob en sij broers vertel, neem ok sij pa hom dit kwalik en sê. "wat is dit vir 'n droom, dink jij dat ek, en jou ma, en jouw broers voor jouw sal buig?" Maar tog het Jacob die woorde onthou.

Toen later die broers met die vee in die weiveld was, het Jacob Josef gestuur om te sien hoe dit met hulle gaan. Toen die broers hom sien kom, maak hulle planne om hom dood te maak. Hulle sou hom in een van die droë putte daar gooi en an hulle pa gaan vertel, dat 'n wilde dier hom seker verskeur het.

Ruben was daarop tee, en wou hom perbeer verlos het uit die hande van die broers.

Onderwijl kom daar Midianietiese koopliede virbij, en dit word besluit om Josef an hulle te verkoop.

Die veelvervige rok het hulle uitgetrek en met bloed bespat en dit na Jacob gebring met die boodskap: ons krij dit in die veld. Kijk is dit nie die rok van Josef? Dit was 'n harde slag vir Jacob. Hij het natuurlik geglo dat die wilde diere Josef verskeur het.

Maar Josef word deur die Midianiete weggevoer en in Egypte verkoop aan Potifar een van die owerste van die trawante van Farao.

Josef was 'n kind van God en daar om was hij van sij 17e jaar in diepe verdrukking en vernedering. Hierin was hij vir ons een beeld, een voorbeeld van die Here Jezus. Josef moes deur lijden heen, deur verdrukking en versmaadheid, voordat hij verhoog sou word, en die middel sou word om sij broers, in die lewe te behou.

So moes die Here Jezus ook smaadheid en verachting deurstaan, ja tot in die skandelike dood des kruises gaan, sodat Hij zondaars in die lewe kon behou.

25 Des. 1921.

KERSFEES.

Leer: Luk. 2 : 7. Gez. 14 : 1. Lees: Luk. 2:1-37.

Dit was in die daë toen die keiser Augustus op die troon gesit het. Die ganse bekende wereld van die tijd was onder sij heerschappij. Ook die Joodse land. Hij het 'n gebod uitgevaardig dat 'n sensus geneem sou word—al die mense moes getel word. In ons tijd word daarvoor vorms uitgestuur die ingevul moet word, maar in die tijd moes die mense na hulle stad gaan om daar getel te word.

So sien ons ok Josef van Nazareth met sij vrouw Maria na Bethlehem gaan, omdat hij uit die geslag van David was. Daar sou die Here Jezus gebore worde. Maar toen hulle in Bethlehem kom, kon hulle nêrens plek krij om tuis te gaan. "In die herberg was daar geen plaats voor hen" so lees ons.

Die Here Jezus, Gods Soon kom op aarde en daar is geen plek vir Hom; in 'n stal moet Hij ge-

bore worde. Ons vind dit vreeslik, maar tog is dit in onse tijd ok nog so. Laat die kinners maar kijk—in die hotel, in die kantien, in die bioscoop, in die dansplek, daar sal ons nooit 'n skilderij van die Here Jezus sien. Daar is nie plek vir Hom daar.

As Hij in die wereld kom—geen plek vir Hom. As Hij die land deur gaat, en goed doen, dan word Hij soas in die land van die Gadarenen gebid om tog uit hulle land te gaan—daar is nie plek vir Hom.

In Jerusalem, die stad waar die tempel Gods gestaan het, daar is nie plek vir Hom, Hij word uitgelei om op Golgotha gekruisig te word.

En daar an die kruis, daar hang Hij tussen hemel en aarde, asof die aarde hom verstoot en die hemel hom afstoot—geen plek vir Hom. Kinners as Hij tog maar plek krij in ons hart!

In die nag toe die Here Jezus gebore is, was daar in die velde van Bethlehem herders die die wag oër hulle skape hou. An hulle word deur 'n engel die geboorte van die Here Jezus bekend gemaak. En daar hoor hulle een menigte engelen sing: "Eere sij God in die hoogste hemelen, vrede op aarde, in die mense een welbehage!"

Terwijl die wereld, voor wie die Here Jezus gebore word Hom nie wil ontvang, sing die hemelse koor een loflied.

Daar is misskien van ons wat van ons ouers of broers of susters moes afgê an die dood. Op Kersfees dink ons altijd an hulle terug.

Maar hoe heerlik om dan ok te dink dat deur die kind die daar gebore is in die stal van Bethlehem, hulle stemme misskien nou same sing in die hemelse koor?

Die herders, gaan na Bethlehem en vind alles soas deur die engel voorseg is, en die herders het heengegaan en God geprijs en verheerlik vir alles wat hulle gesien en gehoor het.

Op Kersfees dink ons aan die grootste wonder wat ooit gebeur het in die wereld. Die apostel Johannes sê: A l s o lief—hij kan dit bijna niet in woorde uit druk nie—a l s o lief het God die wereld gehad, dat Hij Zijn enig geboren Zoon gegeven het, opdat 'n iegelik die in Hem geloof die eeuwige lewe het.

Die Here Jezus kom op aarde om sondaars salig te maak.

Die profeet het van Hem geprofeteer, dat Sij naam sal wees Immaniël Immaniël dit beteken: God met ons, God met ons—is dit nie 'n wereld van troos vir ons?

God met ons—in ons verdriet, in ons voorspoed, in ons lewe in ons strewe. God met ons—ok as ons eenmaal sal moet staan voor die rechterstoel van die Rechter der ganse aarde.

God met ons—Halleluja, as Hij met ons is, dan kan niks teen ons wees!

VAN ZUID AFRIKA NAAR PALESTINA IN HET JAAR 1898.

Door W. KOOL.

In het Noordelik gedeelte van de stad wijst men een plaats aan, die Golgotha zou moeten zijn. Er is een kerk over heen gebouwd en men wijst de plaats waar het kruis van Christus zou gestaan hebben. Vroeger twijfelde men of dit wel juist is, of Golgotha werkelik daar moet gezocht worden, waar de overlevering die heilige plaats aanwijst. Immers in de Hebreën brief lezen wij dat Christus buiten de poort geleden heeft, terwijl de Golgotha der overlevering binnen de poort ligt. Door nauwkerige onderzoekingen van oudheidskundigen gelooft men hoe langer hoe meer aan de juistheid der overlevering, vooral nu gebleken is, dat vroeger de noordelike muur niet zo wijd uitliep als tegenwoordig, zodat die plaats in de dagen van des Heilands omwandeling op aarde buiten de poort lag. Hoe heeft men al niet over die heilige plaats gefantaseerd! Sommige kerkvaders hebben beweerd, dat hier het middelpunt van de aarde zou zijn, en anderen hebben weer gezegd, dat de schedel van Adam begraven zou zijn juist onder de plaats waar het kruis gestaan heeft; zodoende kon mooie bespiegelingen gemaakt worden over de eerste en de tweede Adam. Hoe de overlevering oog gefantaseerd heeft, hoe de bijgelovigheid en de afgoderij de plaats ook ontwijd heeft, het is ontroerend om te staan, daar waar de Zoon des mensen voor de zonde der wereld geleden heeft. De kerk op Golgotha bestaat uit verschillende kapellen. De plaats waar het kruis zou gestaan hebben ligt in een prachtige kapel met verschillende ornamenten versierd, en ook verschillende brandende kaarsen in gouden en zilveren kandelaars. De wanden van het kapel zijn versierd met schilderijen, die het lijden van Christus voorstellen.

Bij het bestijgen van deze kruisheuvel heb ik wel is waar vele hinderlike fraaiigheden aanschouwd, maar dat ik een geheimzinnige verlichte hoek van een kerk over de kruisheuvel zou vinden, heb ik in geen geval gedacht. Ik heb gemeend hier een naakte heuvel te zien, met de kruin in de vorm van een schedel. Gedurende de tijd dat ik mij er bevond, kwam er juist een optocht van priesters voorbij om een bedestond te houden,

welke ik als stille toeschouwer bijwoonde. Een oude man in schamele klederen met reiszak over de schouder, was nu intussen ook genaderd; het was een pelgrim. Eerst sloeg hij een vrij lange blik in het boek van een monnik, die naast hem stond, waarna hij begon mede te galmen. Hij werd ten laatste met allerlei aandoeningen overstelpt als een boetvaardige, nu hij zich op de plek bevond waar zijn Heer stierf. Hij knielde neder en weende als een kind, en kuste aanhoudend deze heilige plaats. Hoe vele tienduizenden hebben niet evenals deze man op pelgrimstochten gekomen om op deze plaats en op deze wijze verlost te worden van de last der zonde. Ik verstond niet wat hij prvelde, maar de uitdrukking van zijn gebaren deed mij zijn bedoeling zoveel te beter met eerbied verstaan, zodat ik er iets van medenam, daar het niet alleen voor hem geschied is, maar ook voor ons. Met zulke gedachten vervuld daalde ik langs de trappen naar beneden om naar de hoofd ingang van de kerk te gaan, waar ik biddende en zingende monniken in afgemeten tred tegenkwam. Hier werd een enorme pracht en weelde ten toon gespreid in de vorm van wandversieringen, kroonlijsten en dergelike meer, alsof er in Jeruzalem geen armoede bestaat. In het midden der kerk werd mij een busementje gewezen, wat het middelpunt van de aarde zou moeten voorstellen. Ik zou kunnen gewagen van zeven en dertig verschillende heiligdommen of kapellen uit deze doolhof, waaronder andere het graf van Adam. Maar dit alles laat ik rusten.

Het was benauwd in dit gebouw, dat met wierook lucht gevuld was, en zo volslagen donker was, dat ik mij met een kaars moest bedienen. Ik ging dan ook liever heen, vervuld met allerlei gewaarwordingen.

Na enkele straten doorgewandeld te hebben, leidde mijn weg naar de beroemde klaagmuur der Joden, een gedeelte van de oude tempelmuur. Hier komen de Joden elke Vrijdag na vier uur bijeen om te klagen voor stad en tempel. Zo als eenmaal de Joden in ballingschap klagende en treurende nederzaten langs de rivieren van Babylon, met hun harpen hangende aan de wilgen, zo klagen hier de kinderen van Abraham in het stof neergebogen over de tempel die verwoest is, en Jeruzalem, die in de hand van de vreemdeling is. Sommigen weenden over de stenen ,anderen weer zongen de klaagliederen. De tegenwoordigheid van de vreemdeling hier merkten zij niet eensop, zo werden zij in beslag genomen door hun klagen en jammeren. Die Joden bewonen de treurigste gedeelten van Palestina, zij kunnen maar niet begrijpen, dat Hij, op wiens komst zij wachtten, reeds gekomen is.

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER OKTOBER 1921.

Wed. Fonds. Bijdragen:						
Gem. Ventersdorp	6	1	10			
Gem. Klerksdorp	5	16	6			
Gem. Oostrand	4	0	1			
Gem. Zwartruggens ...	5	5	11			
Gem. Marico	12	12	8			
Gem. Standerton	1	8	3			
Gem. Ermelo	1	9	8			
Gem. Middelburg	4	11	9			
Gem. Venterskroon... ...	0	17	3			
Gem. Volksrust	0	18	3			
Gem. Rustenburg	15	18	1	59	0	3
Wed Fonds. Interest:						
Mevr. Fourie	18	7	6			
Gem. Oostrand	51	0	0	68	7	6
Alg. Fonds. Bijdragen:						
Gem. Marico	45	10	10	45	10	10
Beh. Stud. Fonds. Coll.:						
Gem. Marico	3	6	4	3	6	4
Theol. Kw. School.						
Gem. Marico	77	8	5			
Gem. Ermelo	25	0	0			
Gem. Middelburg	25	0	0	127	8	5
Studie Fonds. Bijdragen:						
Gem. Standerton	0	12	0	0	12	0
Hervormer. Intekening				17	9	6
Almanak				32	0	0
Preekbundel				0	7	6
Lesboekjes				1	0	6
Wetten				1	4	0
Vormen				0	6	0
				357	12	10

OOM SAREL'S FONDS.

Verantwoord in Oktober	£436	13	3
Br. en zust. D. J. Prinsloo, Vierfontein	2	0	0
	£438	13	3

De gevers hartelik dank. Zijn er niet broeders en zusters die helpen willen dit fonds op te brengen tot £500.

OOM SAREL.

Ds. en Mevr. Alers geven met dankbaarheid, kennis van de geboorte van een zoon, Johannes Marinus.

Herv. Pastorie,
Germiston.

Ds. en Mevr. Jac . van Belkum hebben het genoegen kennis te geven van het huwelik van hun jongste dochter Anna Jacoba met de heer Bernard P. Moll, onderwijzer aan de Hogere school te Middelburg, Tvl., dat D.V. zal worden bevestigd te Heidelberg, Tvl., op de 12e December 1921.

Afrikaans
Hospitaal en Diakonessenhuis.

Dit private Hospitaal, dat in April 1912 werd geopend, is lieflijk gelegen in Sunnyside, een der fraaiste en gezondste gedeelten van Pretoria. Het is uitstekend ingericht, de eer om o.a. te verplegen mevr. J. O. H. Sluiter van Ermelo; wijlen Senator Wm. Buhrmann van Uitkomst, mevr. Jan F. E. Celliers, en mevr. Genl. Joubert van Pretoria; wijlen Hoofdrechter Lord de Villiers van Kaapstad; mevr. N. Smit van Bethal, en mevr. Breytenbach van Breyten.

Het Hospitaal staat onder de bekwame leiding van Zuster Hartog als Direktriese, bijgestaan door een staf van tweetalige verpleegsters. Een zorgvuldige en liefderijke verpleging in een huiselijke omgeving wordt aan alle patienten gewaarborgd. De drie Kerken van Transvaal zijn in het Bestuur vertegenwoordigd.

Verpleegkosten van af 10/- per dag, naar gelang van de klasse, waarin men verpleegd wil worden.

Voor opname wende men zich per brief of telegram tot de Direktriese, Walkerstraat 463, Pretoria. Telegram-adres: Ziekenhuis, Pretoria.

ZONDAGSCHOOL-ROOSTERS 1922.
DRINGEND VERZOEK aan PREDIKANTEN, KERKERADEN en HOOFDEN van de ZONDAGSCHOLEN.

De Zondagschool-rooster voor het jaar 1922 zal samen gesteld worden door de Wel. Eerw. heer Ds. S Vermooten van de Gemeente Potchefstroom. Mag ik nu de HH. Predikanten, Kerkeraden en allen die aan het hoofd staan van een Zondagschool verzoeken zo spoedig mogelik hun orders in te zenden aan mijn adres: Bus 444, Johannesburg.